

ZBERATEĽ

MESAČNÍK O FILATELII * NUMIZMATIKE * FILOKARTII * TELEFÓNNYCH KARTÁCH
S OSOBITNOU PRÍLOHOU SLOV-OLYMP * ROČNÍK V./1999 * CENA 33 Sk * ČÍSLO

9

MARTINSKÉ FALZIFIKÁTY

O martinských falzifikátoch pretlačí Slovenský štát 1939 sa môžete dočítať v príspevku O. Földesa v dnešnom čísle Zberateľa. Na obr. vľavo sú falzifikáty pretlačí na 5 a 10-korunových známkach.

Z PONUKY FIRMY ZBERATEĽ

Dve známky z 8-kusovej série rumunských známok vydaných k ZOH v Innsbrucku 1964, ktoré ponúka firma Zberateľ vo svojej dnešnej ponuke AKCIA - čítajte na strane 31

ZBERATEĽ

- Celistvosť dokumentujúca použitie uhorských doplatných známok ako čs. predbežné známky (obr. hore) - k príspevku doc. Ing. J. Tekela, CSc. "Nový katalóg Československo 1918 -1939" v rubrike Recenzie.
- Poštový lístok s príťažou (na obr. dole), ktorý vydá Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky k 2. Slovensko-poľskej filatelickej výstave BRATISLAVA '99 (z rozhovoru s predsedom organizačného výboru výstavy Ing. M. Bachratým na str.1)

ZBERATEĽ

Ročník V. / 1999 č. 9 cena 33 Sk

**MESAČNÍK O FILATELII,
NUMIZMATIKE, FILOKARTII
A TELEFÓNNYCH KARTÁCH**

Vydáva: Firma Zberateľ, Bratislava.
Registračné číslo časopisu MK 1188 / 95 zo dňa 1. februára 1995.

Redakčná rada: Dr. Severín Zrubac (predseda), RNDr. Milan Antala, Ing. Mirko Bachratý, Ing. Miroslav Gerec, Ing. Marián Jobek, PhDr. Elena Minarovičová, Ing. Zbyšek Šustek a RNDr. Michal Zika.

Redakcia: Viliam Kučera, šéfredaktor, Anton Kulhánek ml., redaktor, RNDr. Milan Antala, jazyková úprava.
Ervín Smažák, zodpovedný za prílohu SLOV-OLYMP.

Adresa redakcie: ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, ☎ 07 / 44 250 149, e-mail: zberatel@netlab.sk. **Redakčné schôdzky a stretnutia s čitateľmi** sa konajú každý posledný utorok v mesiaci (okrem mesiacov júl, august a december) v pracovné dni od 15.⁰⁰ do 17.⁰⁰ hod. v priestoroch predajne ZBERATEĽ na Račianskej ulici 17 v Bratislave.

Cena a predplatné: Cena za jeden výtlačok 33,- Sk (dvojičíslo 66,- Sk). Pri odobraní viac ako 10 výtlačkov vydavateľ poskytuje 20%-nú zľavu. Celoročné predplatné vrátane poštovného - pre abonentov zo SR 330,- Sk, pre abonentov z ČR 512,- Sk (410,- Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 720,- Sk (35,- DEM, 245,- ATS), pre abonentov zo zámoria 960,- Sk (32,- USD, 52,- DEM).

Zasielanie príspevkov: Redakcia víta zasielanie príspevkov napísaných strojom alebo čitateľným písmom, prep. na počítačových disketách (WORD). Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia. Redakcia si vyhrazuje právo uverejniť aj príspevky s obsahom ktorých sa nezotožňuje.

Informácie o príprave časopisu

Redakčná uzávierka: 20.august 1999
Odovzdané do tlače: 6.september 1999

NÁVŠTEVNÍKOV OČAKÁVAJÚ ZAUJÍMAVÉ EXPONÁTY ■ KEĎ MENEJ JE VIAC ■ PREKVAPENIE S REKORDOM? ■ KATALÓG S PRÍŤAŽLIVÝM OBSAHOM ■ AKCIE PRE ODBORNÍKOV A ZLOSOVATEĽNÁ ANKETA ■ POD ŽAŤITOU PRIMÁTORA BRATISLAVY A GENERÁLNEHO RIADITEĽA SLOVENSKEJ POŠTY

VÝSTAVA SLOVENSKO-POĽSKO PRED OTVORENÍM

V dňoch 25. septembra až 3. októbra 1999 sa uskutoční II. slovensko - poľská filatelistická výstava BRATISLAVA '99. Blížiaci sa termín otvorenia výstavy bol dôvodom na rozhovor nášho spolupracovníka Ing. Ivana Lužáka s predsedom organizačného výboru výstavy Ing. Mirkom Bachratým.

■ **II: Príprava výstavy vstupuje do záverečnej fázy. Koľko exponátov bude na výstave a ktoré pokladáte za najhodnotenejšie, resp. najzaujímavejšie?**

MB: Rozsah výstavy je limitovaný priestormi Poľského inštitútu na námestí SNP v Bratislave, kde sa výstava koná. Svojím rozsahom 30 exponátov preto možno výstavu považovať za komornú. Napriek tomu sme sa snažili získať reprezentatívnu účasť z poľskej i slovenskej strany. Srdce poštového historika iste poteší exponát J. Adamczyka, ktorý sa venuje zápasu Poliakov za nezávislosť v priebehu a tesne po 1. svetovej vojne. Nepochybne zaujmú aj ďalšie exponáty, napríklad História pošty vo Varšave, Vysoké Tatry atď. Vari prvýkrát bude na Slovensku vystavený exponát fiškálnych cenín (kolkov) od J.Zaborovského. Pokiaľ ide o slovenských vystavovateľov, tak popri viacerých známych menách (napríklad J.Nyéki: Povodie Popradu, J.Pálka: Poštovníctvo gemerskej župy, Š.Bartalský: Pečiatky Bratislavy) uvidia návštevníci aj niekoľko nových „tváří“, resp. exponátov, ktoré sme naposledy videli pred viac ako 5 rokmi. Preto sme zriadili triedu Promotion, kde budú okrem iného exponáty J.Čížka: Doplatné na čs. území a V.Jankoviča: USA. S napatím očakávame nový exponát O.Földesa: Slovensko 1939-1945, ktorý by mal obsahovať vzácny aj unikátny materiál.

■ **II: K filatelistickým výstavám sa obvykle vydáva množstvo rôznych suvenírov, pečiatok a pod. Ako na tom budú návštevníci tejto výstavy?**

MB: Našou snahou je nezaťažovať návštevníkov zbytočnými výdavkami za filatelistické suveníry pochybnej kvality, ale naojak - poskytnúť im hodnotný materiál, ktorý bude dôstojne reprezentovať nielen výstavu samotnú, ale i slovenskú filateliu a Slovensko ako také. Ministerstvo dopravy, pošta a telekomunikácií Slovenskej republiky vydá k výstave príležitostný poštový lístok (vyobrazený na druhej strane obálky - pozn. red.), v spolupráci so Slovenskou poštou sa pripravili 2 príležitostné pečiatky. Prvá z nich bude k dispozícii v deň otvorenia výstavy (25.9.1999) v príležitostnej poštovej priehradke priame na výstave. Druhá pečiatka sa bude odťlačať na zásielky dňa 29.9.1999. A to je vlastne všetko, tým sporivejším bude stačiť na získanie týchto materiálov 9 Sk.

■ **II: Pán predseda, v informácii o výstave v dvojičísle Zberateľa 7 - 8 ste sa zmienili o malom prekvapení, pripravovanom na 29. septembra. Môžete už o ňom niečo viac prezradiť?**

MB: Ale áno, je ním práve tá druhá príležitostná pečiatka, ktorá iste poteší milovníka rôznych filatelistických kuriozít. Výstava sa bude konať v 9. mesiaci roku 1999, takže pečiatka pošty Bratislava 29 s dátumom 29.9.1999 bude obsahovať nie menej ako 17 deviatok. Na výstave bude umiestnená poštová schránka, do ktorej bude možné vopred vhodiť zásielky na opečiatkovanie touto pečiatkou.

■ **II: Významnou súčasťou a trvalým dokumentom filatelistických výstav sú katalógy. Podarilo sa získať všetky plánované odborné príspevky a bude katalóg tejto výstavy na zelenej úrovni? (dokončenie na str. 9)**

INFORMÁCIE KTO • ČO • KDE • KEDY • AKO

NOVÉ ZNÁMKY

(SR:) 125. výročie Svetovej poštovej únie

K známke vydané k 125. výročiu Svetovej poštovej únie (UPU) v marci tohto roku (Automatická triediaca linka), MDPT SR vydalo ďalšie dve známky 15. júla 1999. Námet známky s 12 korunovou nominálnou hodnotou sa venuje Žilinskej univerzite - obraz známky tvorí kompozícia zemeľu, holuba, listová obálka, poštová trúbka, budova univerzity, kniha, počítačová klávesnica, trikolóra a logo UPU. Námet druhej známky (16 Sk) tvorí kompozícia loga Slovenskej pošty a zemeľu.

Autori výtvarných návrhov emisie sú Marián Čapka (12 Sk) a Dušan Grečner (16 Sk), autor rytín známok a FDC Pavel Kováčik ■ Tlač: OTr+HT (známky) a OTp (FDC) v PTC Praha ■ Náklad známok po 1 mil. kusov, náklad FDC po 10 tis. kusov ■ Katalógové čísla 184-185 □ vkn

NOVINKY Z MAĎARSKA

■ K 100. výročiu narodenia George Cukora (1899-1983) amerického režiséra maďarského pôvodu, Maďarská pošta vydala príležitostnú známku nominálnej hodnoty 50 Ft. G.Cukor sa už narodil v New Yorku. Svoju umeleckú kariéru začal v Chicagu ako pomocný divadelný režisér v roku 1918. V roku 1929 prešiel k režiséro-

caru za film *My Fair Lady*.

Autorom výtvarných návrhov emisie je J.Kass. Znáмка bola vydaná v 50-kusových PL v celkovom náklade 300 tisíc známok.

■ **Blahoprajné známky** sa tešia čoraz väčšej obľube medzi verejnosťou vo všetkých krajinách, kde ich začali vydávať a mnohé poštové správy už ich pravidelne zaraďujú do svojich emisných plánov. Maďarská pošta 7.7.1999 taktiež vydala dve blahoprajné známky. Majú 27 a 32 Ft a sú na nich zobrazené kvety (Papaver rhovas, Gentiana acaulis) a text „Üdvözlettel“ (S pozdravom). Keďže známky sú výplátne, dá sa predpokladať, že budú k dispozícii dlhšiu dobu a na celom území krajiny.

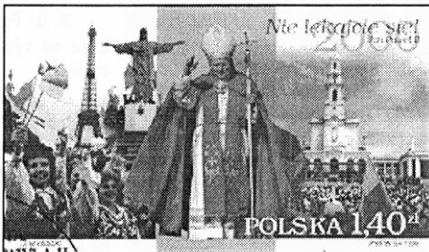

Autorom výtvarných návrhov emisie je F.Svindt. Známkami boli vydané v 100-kusových PL. □ vkn

NOVINKY Z POĽSKA

■ **6. návšteva pápeža Jána Pavla II. v Poľsku** bola podnetom Poľskej poštovej správy na vydanie 4 príležitostných známok. Obrazovú časť známok tvorí kompozícia fotografických záberov v významných návštev pápeža a ďalších krajín. Na každej známke je uvedený aj jeden z významných výrokov pápeža Jána Pavla II.

Autorom výtvarných návrhov emisie je J.Wysocki. Emisia bola vydaná 5.6.1999 v

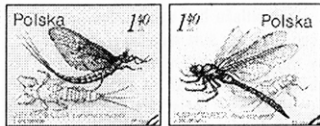
náklade 6930 tis. ks (60 gr), 5830 tis. ks (70 gr), 2630 tis. ks (1 zl) a 2430 tis. ks v PL á 20 ks a 16 (4 x 4) známok.

■ **80. výročie Versaillskej mierovej zmluvy** pripomína ďalšia známka, ktorú Poľská poštová správa vydala 28.6.1999 s nominálnou hodnotou 1,40 zl. Na známke sú zobrazené portréty I. Paderewského a R. Dmowského, delegátov Poľska a signatárov zmluvy, na pozadí autentickej fotografie z rokovania parížskej mierovej konferencie v roku 1919.

Výtvarné návrhy emisie vyhotovil M. Jedrysiak. Znáмка bola vydaná v náklade 600 tis. kusov v PL so 6 známkami.

■ **Poľské sídelné domy** sú námetom na ďalších piatich známok, ktoré boli vydané 15. 6.1999. Tento emisný rad výplátových známok vychádza na pokračovanie od roku 1997 a doteraz ich vyšlo 12. Na známkach sú zobrazené sídla: Modlnicy pri Krakove (70 gr), Krzeslawice pri Krakove (1 zl), Winna Góra pri Wrzesnia (1,40 zl), Potok Zloty (1,60 zl) a Kasna Dolna (1,85 zl). Autorom výtvarných návrhov emisie je A.Gosik. Známkami boli vydané v PL á 100 ks známok.

■ **Vodný hmyz** je námetom ďalšej poľskej série, ktorá bola vydaná 16.7.1999. Šesť známok bolo vydaných s dvojicou rovnakých nominálnych hodnôt: 2 x 60 gr, 2 x 70 gr a 2 x 1,40 zł a zobrazujú charakteristický vodný hmyz (*Dytiscus marginalis*, *Corixa punctata*, *Limnophilus*, *Perla marginata*, *Anax imperator* a *Ephemera vulgata*).

av vydala 1.6.1999. Emisiu tvoria 4 známky, ktoré dynamickými kresbami zobrazujú horský cyklokros (60 gr), snowboard (70 gr), skateboard (1 zł) a rollerskat (1,40 zł).
Známky navrhol J. Konarzewski, vydané boli v náklade 2,9 mil. (60 gr), 2,8 mil. (70 gr) a po 1,4 mil. (1 a 1,40 zł) exemplárov v PL á 20 ks známok. □ vkn

NÁLEPNÉ LISTY

125. výročie Svetovej poštovej únie 16 Sk

So známku 16 Sk vydanou k 125. výročiu Svetovej poštovej únie Slovenská pošta vydala nálepný list.

■ V posledných rokoch známky s námietom sv. Márie u našich severných susedov patria medzi najviac zastúpené. Umelecké pamiatky zobrazení na známkach, neraz aj historicky veľmi zaujímavé a vzácne, obohatili ďalšie dve známky vydané 9.7.1999. Na známke 60 gr je zobrazená Matka Božia Rokitianska (kostol Kráľovnej Poľskej, Rokitno) a na známke 70 gr sv. Mária Jaslowiecka (Nepoškvrneného počatia, Szymanow).

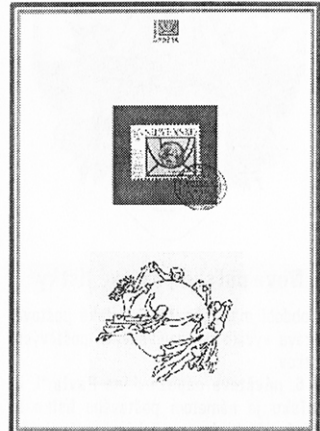
Výtvarné návrhy emisie pripravil Z.Stasik. Známky boli vydané v náklade 2,9 mil. ks (60 gr) a 2,6 mil. ks v PL s 20 známkami.

■ **Športy mladých** má názov emisia poľských známok, ktorú Poľská poštová sprá-

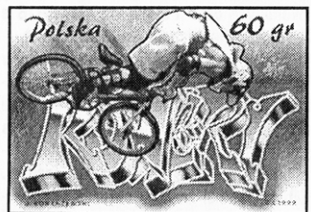
NOVINKY Z RAKÚSKA

■ V tohtoročnom auguste vydalo Rakúsko len jednu známku. Je to pokračovanie novej výplatnej série s motívami z rakúskych legiend a povestí. Na známke 20 šilingov je výjav zo života sv. Notburgy. Žila v druhej polovici 13.storočia a začiatkom 14.storočia. Bola najprv slúžkou a potom vedúcou služobníctva na grófskom hrade Rottenburg v Tirolsku. Vyznačovala sa podporovaním chudobných, starých a chorých.

Grafik A.Tuma ju zobrazil ako vyhľadala v poli bedára a priniesla mu pomoc. Znáмка bola vyhotovená štvorfarebnou tlačovou technikou. □ Zc

Znáмка č.185 je opečiatkovaná príležitostnou poštovou pečiatkou používanou pre FDC s dátumom 15.7. 1999. Na NL okrem loga SP je ako doplnujúca kresba použitý emblém SPÚ (UPU). □ vkn

NOVÉ CELINY

40 rokov FEM SPU a UKF v Nitre

Slovenská pošta vydala dve celinové obálky s prílohou k dvom nitrianskym jubileám. Jedna pripomína 40 rokov Fakulty ekonomiky a manažmentu Slovenskej poľnohospodárskej univerzity a druhá rovnaké jubileum Univerzity Konštantína Filozofa.

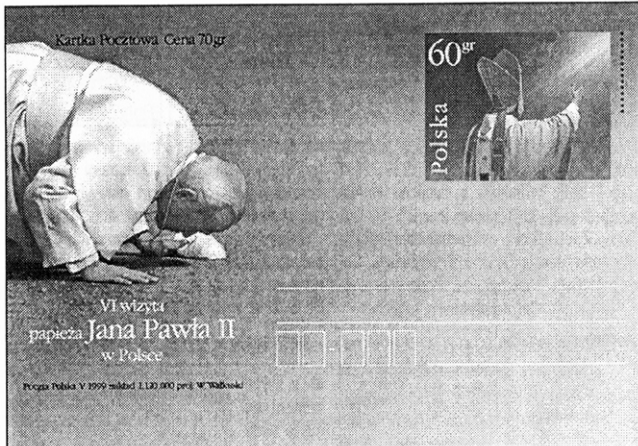
Oba prítláče boli vyhotovené na celinových obálkach s natlačenou známkou štátneho znaku s nominálnou hodnotou 8 Sk. Pre obálku 40 rokov UKF sa používala príležitostná poštová pečiatka s domiciilom Nitra (bez čísla poštového úradu) s dátumom 12.7.1999. □ vkn

Nové poľské poštové lístky

V období máj / jún 1999 Poľská poštová správa vydala rad zaujímavých poštových lístkov.

■ **6. návšteva pápeža Jána Pavla II. v Poľsku** je námetom poštového lístka s veľmi pôsobivým grafickým stvárnením. Celý lístok prekrýva farebná fotografia, na ktorej ľavej časti pápež bozkáva rodnú zem. Fotografia plynule zoslabovaná prechádza do pravej časti lístka a cez ňu je natlačená známka i adresné linky. Na známke je pohľad na Svätého Otca s dvih-

nutými rukami a pohľadom na vyžarujúce svetlo z klenby nebeskej (N: W.Walkuski,, náklad 1,2 mil. ks).

■ **11. medzinárodná súťaž slovesného prejavu detí a mládeže** (27.6. až 4.7. 1999), ktorú sa konala vo Varšave, je námetom ďalšieho poštového lístka. Na známke je vyobrazené varšavské Sanktuarium. Na ľavej časti lístka sú zobrazené divadelné masky, kniha a detská postavička, nad ktorou žiari dúha prechádzajúca až do známky na pravej strane (N: A.Szczepaniak, náklad 148 tis. ks).

■ **80. výročie založenia Banicko-hutnickej akadémie S.Staszica** v Krakove bolo pripomenuté aj vydaním príležitostného poštového lístka. Na známke je tohto roku zreštaurovaná socha sv. Barbory a na ľavej časti reprodukcia obrazu s portrétom

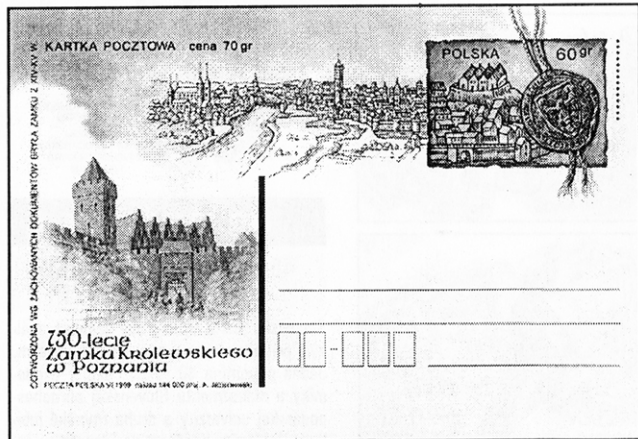
A.Hoborského (1879-1940), prvého rektora Akadémie (N: J.Konarzewski, náklad 154 tis. ks).

■ **Leto s rádiom** je námetom poštových lístkov, ktoré v posledných rokoch už tradične začiatkom leta vychádzajú. Verné tradícii aj v tomto roku sú ladené veselo - na známke je kompozícia obálky s klámsi a poľnými kvietkami, na ľavej časti usmievať sa postavička sfa strašidlo medzi obilnými klámsi v poli, kvetmi, s dedinkou v pozadí a vtáčatkami na oblohe, ktorej tróni usmievať sa sniečko. No a postavičke nesmie chýbať na krku zavesené tranzistorové rádio... (N: B.Batorská, náklad 900 tis. ks).

■ **10. výročie obrody Senátu poľskej republiky** pripomína poštový lístok so známkou orlice, symbolu poľskej štátnosti a v ľavej časti so želom maršalka Sejmy, na ktorom sú uvedené významné letopočty novodobých dejín Poľska - 1791, 1918 a 1989 (N: A.Heidrich, náklad 138 tis. ks).

■ **750. výročie Kráľovského zámku v Poznani** pripomína poštový lístok so zaujímavým grafickým riešením. V hornej časti je vytlačená reprodukcia dobovej grafiky s panoramatickým pohľadom na mesto, ktorej pravá časť tvorí obrazové pole známky. Rámec vlastnej známky dotvára symbolicky znázornená historická listina, do ktorej je vkomponovaná mestská pečať. Ľavej dolnej časti dominuje pohľad na časť zámku s bránou. Text na poštovom lístku o.i. upozorňuje aj na otvorenie výstavy dokumentov zámku z obdobia 14. a 15. storočia (N: A.Jeziorkowski, náklad 144 tis. ks).

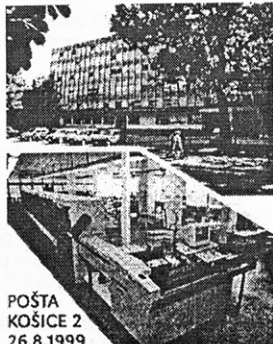
Všetky uvedené poštové lístky majú nominálnu hodnotu 60 gr a predajnú cenu 70 gr. □ vkn

NEÚRADNÉ PRÍTLAČE

Novinky z Košíc

■ Zavedenie automatickej triediacej linky do prevádzky na pošte Košice 2 dňa 26.8.1999 je doložené príležitostnou poštovou pečaťou. Pri tejto príležitosti pošta Košice 2 vyhotovila prítláče na poštových lístkoch Bratislava 4 Sk (tmavomodrá, náklad 500 ks). Motívom prítláče je budova pošty Košice 2 a pohľad na triediacu linku.

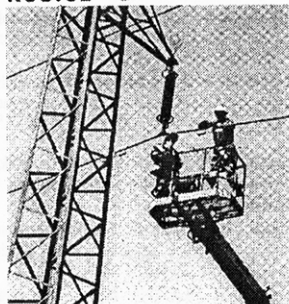

POŠTA
KOŠICE 2
26.8.1999

ZAVEDENIE AUTOMATICkej TRIEDIACEJ LINKY DO PREVÁDZKY

■ 70 rokov trvania Východoslovenských energetických závodov (VSE), š.p. Košice, je doložené hneď dva razy - príležitostnou poštovou pečaťou (2.9.1999 Košice 1) a propagačným štôčkom v podnikovom výplatnom stroji (september až december 1999).

VSE 70 1929 1999
KOŠICE

70 ROKOV VÝCHODOSLOVENSKÝCH ENERGETICKÝCH ZÁVODOV š.p. KOŠICE

K jubileu VSE vyhotovili prítláče s pohľadom na montérov vysokonapäťových stožiarov na vysunutej plošine a príslušným textom. Prítláče boli vyhotovené na dvoch druhoch obálok: Na dlhých (11 x 22 cm), ktoré boli použité na rozoslanie pozvánok na sympóziom VSE (250 ks), a bežných malých pre bežnú korešpondenciu (2000 ks). V oboch prípadoch prítláče majú rovnakú modrú farbu.

■ Regionálna výstava námetovej filatelie Košice '99 jej organizačný výbor, vyhotovil prítláče s emblémom výstavy. Prítláče boli vyhotovené vo dvoch variantoch - na poštových lístkoch Bratislava 4 Sk (farba zelenomodrá, náklad 500 ks) a obálkach (farba oranžová, náklad 500 ks). Na opečiatkovanie prítláčí sa používala výstavná príležitostná poštová pečať (5.9.1999 Košice 1)

■ 50 rokov Univerzity veterinárskeho lekárstva v Košiciach pripomína príležitostná pečať (7.9.1999 Košice 1) i prítláče na poštových lístkoch a obálkach.

Regiónálna výstava
námetovej filatelie
KOŠICE '99

5. 12. september 1999

sv. Elgija,
patrón zverolekárov
drevorez z r. 1517

1949 - 1999
50 ROKOV UNIVERZITY
VETERINÁRSKEHO LEKÁRSTVA
V KOŠICIACH

V oboch prípadoch je prítláč rovnaká a jej obrazovú časť tvorí drevorez z roku 1517 znázorňujúci sv. Elgija, biskupa (7. stor.), patróna zverolekárov, ako zázračne podkúva koňa. Na prítláče sa použili poštové lístky Bratislava 4 Sk (farba karminová, náklad 500 ks) a obálky (farba hnedá, náklad 500 ks).

Návrhy príležitostných poštových pečiatok i prítláčí k uvedeným príležitostiam vytvoril Viliam Gaál. □ v g

NOVÉ PEČIATKY

Uvádzame informácie o nových príležitostných poštových pečiatkach, ktoré sa budú používať po 15. septembri 1999 (podľa podkladov, ktoré redakcia získala do 20. augusta 1999):

■ 18.9.1999 Bratislava 35: RAČIANSKE VINOBRANIE

■ 18.9.1999 Trenčín 1: VALNÉ ZHROMAŽDENIE SZF

■ 18.9.1999 Trenčín 1: FOLKLÓRNY SÚBOR TRENČAN / 1949 / 1999

■ 20.9.1999 Bratislava 1: 15. ROČNÍK CENY DUNAJA '99

■ 24.9.1999 Banská Bystrica 1: FINEX '99

■ 25.9.1999 Bratislava 1: II. SLOVENSKO-POLSKÁ FILATELISTICKÁ VÝSTAVA BRATISLAVA '99

■ 25.9.1999 Pezínok 4: VINOBRANIE '99

25.9.1999 Ružomberok 1: 135 ROKOV OD NARODENIA ANDREJA HLINKU / 1864-1999

■ 29.9.1999 Bratislava 29: II. SLOVENSKO-POLSKÁ FILATELISTICKÁ VÝSTAVA BRATISLAVA '99

■ 1.10.1999 Trenčín 1: VOJTECH ZAMAROVSKÝ OSEMDESIAŤROČNÝ

■ 15.10.1999 Rimavská Sobota 1: IV. KULTÚRNY FESTIVAL ZAMESTNANCOV POŠT STREDNEHO SLOVENSKA

Nové odtlačky výplatných strojov:

■ 1.9.-3.10.1999 Bratislava 1: NAVŠTÍVTE II. SLOVENSKO-POLSKÚ FILATELISTICKÚ VÝSTAVU / 25.9.- 3.10. 1999 / V POLSKOM KULTÚRNYM INŠTITÚTE, NÁM. SNP V BRATISLAVE

■ 1.-30.9.1999 Pošta Atomová elektrárň Jaslovské Bohunice: 40 FILATOM / JASLOVSKÉ BOHUNICE

VSE 70 1929 - 1999
VÝCHODOSLOVENSKÉ
ENERGETICKÉ ZÁVODY
štátny podnik KOŠICE
ulica MLYNSKÁ č. 31
PŠČ 042 91 KOŠICE

■ 1.9. - 31.12.1999 Pošta Východoslovenské energetické závody Košice: VSE / 70 / 129-1999 / VÝCHODOSLOVENSKÉ

OVS: 40. výročie založenia klubu FILATOM

Klub filatelistov 52-04 Jaslovské Bohunice „FILATOM“ si tohto roku pripomína 40. výročie založenia. Pri tejto príležitosti klub za aktívnej pomoci Výskumného ústavu jadrových elektrární VÚJE a.s. Trnava nechal vyhotoviť propagačný štôčok do výplatného stroja Postalia, ktorý v priebehu mesiaca september používa Pošta elektrárne Jaslovské Bohunice.

„Trenčan“ polstoročný

Folklorný súbor „Trenčan“ si v tomto roku pripomína 50. výročie vzniku. Je to súbor Gymnázia Ľudovíta Štúra v Trenčine a skoro všetci jeho členovia sú študenti trenčianskych stredných škôl. Vznikol v roku 1949 a dnes patrí medzi najstaršie a umelecky najvyspelejšie súbory na Slovensku.

So svojimi vystúpeniami, ktorých bolo vyše 1700, súbor získal mnoho úspechov doma i v zahraničí. Vo svojej práci vychádza z pôvodného ľudového folklóru, ktorý umelecky štylizuje. Súbor je najvýraznejší predstaviteľ západoslovenského, najmä trenčianskeho folklóru.

Príležitostnú poštovú pečiatku k 50. výročiu založenia súboru „Trenčan“ bude používať pošta Trenčín 1 dňa 18. septembra 1999. □ Ing. I. Kubela

Rekonštrukcia kláštora Panny Márie v Mariánke

Zo záznamov starých kroník sa dozvedáme, že počas 600-ročnej histórie kláštora bol tento rekonovávajúcim v takomto rozsahu iba niekoľkokrát. Veľké opravy sa vykonali skoro výlučne na podnet a s prispáním bohatých priaznivcov Mariátskej Panny Márie, niekoľkých uhorských panovníkov, pa-

latínov a vysokých cirkevných hodnostárov, avšak vždy iba vďaka výdatnej podpore štedrého donátora. Cisár Ferdinand IV. po korunovácii (1642) navštívil Mariátal a venoval 4000 florénov na opravu budov. Cisár Leopold I. po porážke Turkov pri Viedni (1683) sa snažil pozdvihnúť národy nielen hmotne ale aj duchovne. Bol veľkým priaznivcom mariátskych pavlínov. Počas generálom Imricha Esterházyho prispel na opravu kláštora (1704). Kláštor bol opravený a aj zväčšený. Kardinál Kristián August, vojvodca saský, arcibiskup ostrihomský a primas uhorského kráľovstva si zvolil Mariátal za letné sídlo. Dal opraviť celý kláštor zvonka i zvnútra (1711). Oznamoval ho nápis na tabuli, ktorú v roku 1840 vystriedala nová mramorová tabuľa, hlásajúca poslednú veľkú opravu a pre-stavbu. Urobil ju knieža Frichrich Schwarzenberg, ktorý v roku 1839 odkúpil zdevastovaný kláštor od Kráľovskej komory, 60 rokov od zrušenia rehole pavlínov v roku 1786 Jozefom II. Po zbúraní asi 60% pôvodnej stavby kláštora, zbytok budovy pre-stavoval na kaštieľ - letné sídlo. Poslednú generálnu opravu budovy kláštora uskutočnila v rokoch 1997 až 1999 Kongregácia bratov tešiteľov z Getsemán.

Pri príležitosti ukončenia opravy budovy kláštora bola dňa 26.7.1999 na pošte v Mariánke používaná príležitostná pečiatka (vyobrazenie Zberateľ č.6/1999, s.6). Návrh pečiatky vypracoval Juraj Čisárík.

□ CCG - Mariánka

AUKCIE · BURZY

PRÁVIDELNÉ BURZY

Prehľad o pravidelných výmenných schôdzkach, resp. burzách na Slovensku s uvedením ich zamerania na jednotlivé zberateľské odbory, miesta a času konania, prípadne ďalších informácií.

Prosíme organizátorov uvedených podujatí, aby všetky vzniknuté zmeny čím skôr oznámili redakcii. Ďakujeme.

BRATISLAVA ■ FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY ■ Dobrovičova ul. 14 (Suvorovov internát) ■ Každú nedeľu od 8.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod.

BRATISLAVA ■ TELEFÓNNE KARTY, FILOKARTIA ■ Kláštorná reštaurácia, vchod z Františkánskej ul. 2 ■ Každú stredu od 16.⁰⁰ do 18.³⁰ hod.

BRATISLAVA ■ NUMIZMATIKA / Výmenné schôdzky bratislavskej pobočky SNS / Vstupné 10,- Sk ■ Kaviareň Musica Club, Medená ul. 26 ■ Každú nedeľu od 8.³⁰ do 12.⁰⁰ hod.

BANSKÁ BYSTRICA ■ FILATELIA ■ Budova Elektroprojektu, Partizánska cesta ■

Každú druhú a poslednú nedeľu v mesiaci od 9.⁰⁰ do 11.⁰⁰ hod.

BANSKÁ BYSTRICA ■ NUMIZMATIKA, NOTAFILIA ■ Skuteckého 36 ■ Každý posledný pondelok v mesiaci od 16.⁰⁰ do 17.⁰⁰ hod.

KEŽMAROK ■ FILATELIA ■ Dom detí a mládeže, Starý trh č. 25 ■ Každú prvú nedeľu v mesiaci od 10.⁰⁰ hod.

KOŠICE ■ FILATELIA ■ Posádkový klub armády, Masarykova 17 ■ Každú nedeľu od 8.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod.

KOŠICE ■ NUMIZMATIKA, NOTAFILIA ■ Východoslovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 ■ Každú nedeľu od 9.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod.

LEVICE ■ FILATELIA ■ CK Junior, Sládkovičova ulica ■ Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod.

LUČENEC ■ NUMIZMATIKA ■ Reštaurácia u Vanču, Zeleničná ■ Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.³⁰ do 12.⁰⁰ hod.

MARTIN ■ FILATELIA ■ Pravidelné výmenné schôdzky s odbornými prednáškami ■ Dom kultúry Strojár, Vajanského nám. 2 ■ Každý pondelok od 18.⁰⁰ hod.

NITRA ■ FILATELIA, FILOKARTIA ■ Centrum voľného času Domino, Štefánikova trieda ■ Každú prvú nedeľu v mesiaci od 8.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod.

NOVÉ ZÁMKY ■ FILATELIA, NUMIZMATIKA ■ Mestský úrad, Knižnica ■ Každú 2. a 4. nedeľu v mesiaci od 9.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod.

PIEŠŤANY ■ FILATELIA, FILOKARTIA, NUMIZMATIKA ■ Centrum voľného času „Ahoj“, Teplická 83 (pri Jevonskom kúpeľnom ústave), Piešťany ■ Každú nedeľu od 8.³⁰ do 10.³⁰ hod.

POPRAD ■ FILATELIA ■ Hotel Satel ■ Každú prvú a tretiu stredu v mesiaci od 17.⁰⁰ hod.

POPRAD ■ NUMIZMATIKA, FILATELIA ■ Podtatranské múzeum Poprad ■ Každú prvú nedeľu v mesiaci od 9.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod.

PREŠOV ■ FILATELIA ■ Čierny orol (PKO), Hlavná ulica č.50/a (I.poschodie, miestnosť nad vchodom) ■ Každú nedeľu (okrem sviatkov a prázdnin) od 10.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod.

PRIEVIDZA ■ FILATELIA ■ Kaviareň hotela Magura ■ Každú nedeľu (okrem sviatkov) od 8.⁰⁰ do 10.³⁰ hod.

PRIEVIDZA ■ NUMIZMATIKA ■ Hornonitránske múzeum ■ Každý prvý štvrtok v mesiaci schôdzky pobočky SNS od 16.⁰⁰ do 17.⁰⁰ hod.

RUŽOMBEROK ■ FILATELIA ■ Liptovské múzeum ■ Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci od 18.⁰⁰ hod.

SPIŠSKÁ NOVÁ VEŠ ■ FILATELIA ■ Centrum voľného času, Levočská 14 ■ Každý párný týždeň vo štvrtok od 16.⁰⁰ hod.

TRENČÍN ■ FILATELIA ■ Kultúrne stredisko, Dlhé hony ■ Každú nedeľu od 9.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod.

TRENČÍN ■ NUMIZMATIKA ■ Dom armády

■ Každú druhú sobotu v mesiaci od 7.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod.

TRNAVA ■ **FILATELIA** ■ Dom katolíckej jednoty Slovenska, Novosádká 4 ■ Každý prvý útok v mesiaci od 16.⁰⁰ do 18.⁰⁰ hod.

TRNAVA ■ **KALOKAGATIA** ■ Centrum voľného času, Strelecká 1 ■ Každý štvrtok od 16.⁰⁰ do 18.⁰⁰ hod. (TIRNAVIA)

VRANOV n|Top|Fou ■ **VŠETKY ZBERATEĽSKÉ ODBÖRY** ■ Mestský dom kultúry, M.R.Štefánika 875 / 200 ■ Každú stredu od 16.³⁰ do 19.⁰⁰ hod. a v nedeľu od 9.³⁰ hod.

KALENDÁR

AUKCIE ★★★★★

★★★★★ BURZY

→ 18. september 1999

POPRAD

SNS Svit-Tatry, numizmatický krúžok Poprad, 18.9.1999 usporiada

burzu numizmatického materiálu (mince, plakety, odznaky, plagáty, vľajky, pohľadnice, známky, TK atď.) v priestoroch Podtatranského múzea v Poprade so začiatkom od 9.⁰⁰ hod. ■

→ 19. september 1999

ŽILINA

Celoštátne výmenné schôdzky v Žiline sa uskutočnia v dňoch 19. septembra a 14. novembra 1999.

Dňa 14. novembra 1999 od 7.³⁰ do 13.⁰⁰ hod. sa uskutoční **MEDZINÁRODNÁ AUKCIA ZNÁMOK, POHĽADNÍČ A CEĽSTIVOSTÍ**.

Miesto výmenných schôdzok a aukcie: **ZK SLOVENA ROSEA** (vedľa futbalového ihriska, 300 m od železničnej stanice).

Príhlášky do aukcie, objednávky stolov a iné adresovať: Predajňa **TEMAFILA**, Hviezdoslavova 16, 010 01 Žilina ☎ 089 / 624 958. ■

→ 25. september 1999

RUŽOMBEROK

Pri príležitosti osláv 130. výročia narodenia Andreja Hlinku usporiada Klub filatelistov 53-02 Ružomberok

CELOSLOVENSKÚ FILATELISTICKO - NUMIZMATICKÚ BURZU dňa 25.9.1999 (sobota) od 8.⁰⁰ do 14.⁰⁰ hod. v kaviarni hotela Savoy v Ružomberku.

Príchod z vlakovej a autobusovej stanice popri Revúcej k obchodnému domu Jednota - cca 500 m.

Vydané budú COB s prílohou, príležitostná pečiatka a priamo v mieste konania burzy bude otvorená poštová priehradka.

Rezervácia stolov: Kamil Štekr, Moyzešova 1, 034 01 Ružomberok. ■

→ 25. september 1999

KRAKOVANY

Obec Krakovany usporiada dňa 25. septembra 1999 so začiatkom o 7.⁰⁰ hod.

HOBBY STRETNUTIE

v Kultúrnom dome. Stretnutia sa konajú raz za mesiac (ďalšie budú 23. októbra, 20. novembra a 18. decembra 1999). Informácie na ☎ 0838 / 7798 490 (pondelok až piatok) alebo Peter Kvasnica, 922 02 Krakovany 286, ☎ 0905 267 519 ■

→ 26. september 1999

TRENČÍN

Klub filatelistov 52-10 v Trenčíne dňa 26. septembra 1999 usporiada

TRADIČNÚ CELOSLOVENSKÚ FILATELISTICKÚ BURZU

v priestoroch Kultúrneho strediska Dlhé Hony. Organizátori na burze radi privítajú všetkých priaznivcov filatelie.

Ďalšia celoslovenská burza v Trenčíne sa tohto roku bude 28. novembra 1999. ■

→ 2. október 1999

ZVOLEN

Klub filatelistov vo Zvolene usporiada dňa 2. októbra 1999 (sobota) burzu filatelistického, numizmatického, filokartistického a ďalšieho zberateľského materiálu.

Burza sa uskutoční v priestoroch WUSAM, a.s., Buzulucká 3, od 8.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod. ■

→ 9. október 1999

BRATISLAVA

Stredisko kultúry Bratislava-Nové Mesto, Vajnorská 21 a Klub zberateľov odznakov pri AŠK Inter Slovnaft Bratislava usporiadajú

BURZU ODZNAKOV, MEDAILÍ, MINCÍ a VYZNAMENANÍ

dňa 9.10.1999 v Spoločenskej sále SK Bratislava-Nové Mesto, Vajnorská 21 od 8.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod.

Ďalšie burzy sa uskutočnia 13. novembra a 11. decembra 1999. ■

→ 10. október 1999

B. BYSTRICA

Klub filatelistov 53-53 Banská Bystrica usporiada

CELOŠTÁTNU FILATELISTICKÚ BURZU

dňa 10. októbra 1999. Burza sa uskutoční v priestoroch domu Slovenského misijného hnutia, Skuteckého ul. 4, v čase od 8.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod. Objednávky stolov do 3.10.1999 na adrese Dušan Gubič, Rudohorská 21, 974 11 Banská Bystrica, ☎ 088 / 411 66 92. ■

→ 16. október 1999

POPRAD

Podtatranské kluby filatelistov v Poprade, Kežmarku a vo Svite usporiadajú

7. PODTATRANSKÚ FILATELISTICKÚ BURZU

v Poprade v priestoroch SOU stavebného, Okružná ul. 761/25 (Pozemné stavby, smerom k nemocnici) dňa 16.10.1999 v čase od 8.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod.

Na burze tiež bude výmena telekariet, pohľadníc, mincí a odznakov. Možnosť ubytovania v mieste konania burzy. Objednávky stolov a ubytovania na adrese: Ing. Jozef Rancák, Štúrova 126/5, 058 01 Poprad, ☎ 092 / 728 426 alebo 0905 - 280 486. ■

→ 23. október 1999

KOŠICE

Slovenská numizmatická spoločnosť, poľočka Košice usporiada

VII. CELOSLOVENSKÚ BURZU

VŠETKYCH ZBERATEĽSKÝCH ODBOROV v priestoroch FERROCENTRA v Košiciach, Trieda SNP č.61, dňa 23.10.1999 od 8.⁰⁰ do 13.⁰⁰ hod.

Doprava zo železničnej a autobusovej stanice električkou č.6 - vystúpíť na siedmej zastávke. Vstupné 10 Sk, poplatok za stôl 40 Sk. Rezervácia stola na ☎ 095 / 6234 138 vo večerných hodinách. ■

→ 24. október 1999

TRENČÍN

NUMIZMATICKÁ AUKCIA fy KLANT Trenčín, 24. október 1999, Dom armády od 7.³⁰ do 13.⁰⁰ hod. ■

→ 21. november 1999

PIEŠŤANY

VEĽKÁ PIEŠŤANSKÁ BURZA FILATELIA a FILOKARTIA sa uskutoční 21. novembra 1999 v Piešťanoch v Centre voľného času „Ahoj“ od 8.⁰⁰ do 12.⁰⁰ hod. ■

ÚPRAVA CIEN POŠTOVÝCH CENÍN

Slovenská pošta, š.p. s platnosťou od 15. júla 1999 upravila ceny poštových cenín:

POŠTOVÉ ZNÁMKY → nominálna hodnota

ZNÁMKOVÉ ZOŠITKY → nominálna hodnota známok

POŠTOVÝ LÍSTOK → Nominálna hodnota vytláčenej resp. dolepenej známky + 0,50 Sk

POŠTOVÝ LÍSTOK S PRÍTLAČOU → Nominálna hodnota vytláčenej resp. dolepenej známky + 2,50 Sk

AEROGRAM → Nominálna hodnota vytláčenej resp. dolepenej známky + 5 Sk

OBÁLKA S NATLAČENOU ZNÁMKOU → Nominálna hodnota vytláčenej resp. dolepenej známky + 1 Sk

OBÁLKA S NATLAČENOU ZNÁMKOU S PRÍTLAČOU → Nominálna hodnota vytláčenej resp. dolepenej známky + 5 Sk

OBÁLKA PRVÉHO DŇA VYDANIA PO DOBU PLATNOSTI → Nominálna hodnota nalepených známok + 15 Sk

NÁLEPNÝ LIST → Nominálna hodnota známok + 4 Sk

CARTES MAXIMUM (analogická pohľadnica) → Nominálna hodnota + 3 Sk

PRŮZKY DO VÝPLATNÝCH STROJŮ → Nominálna hodnota + 12 Sk

MEDZINÁRODNÁ ODPOVEĎKA

(Coupon réponse international)

Predaj → 44 Sk

Výmenou pošta vydá poštové známky v hodnote → 14 Sk

Pozn.: Ceny sú oslobodené od DPH, odlišnú predajnú cenu možno uplatniť len na základe prevádzkového predpisu alebo podmienok vyhlásených MDPT SR.

VÝSTAVY V TREŇČINE

V tomto čase prebieha v Dome armády v Trenčíne propagačná filatelistická výstava pri príležitosti 60. výročia začatia II. svetovej vojny, 55. výročia Slovenského národného povstania, 30. výročia obnovenia ZSF a Dňa armády Slovenskej republiky. Výstava potrvá do 4. októbra 1999.

Na ňu bude nadväzovať výstava poštovej grafiky Františka Horniaka, na ktorej sa predstaví prierezom svojej tvorby návrh a rytín známok i pečiatok. □ ký

Košickí filatelisti rokovali

Košice / TK ■ Košickí filatelisti združení v Spolku košických filatelistov hodnotili svoju činnosť v roku 1998 na výročnej členskej schôdzi 23. mája 1999. Kladne hodnotili rozšírenie členskej základne na 352 členov, zabezpečenie nedejných výmenných schôdok po celý rok i zabezpečenie katalogov - Spolok má k dispozícii 20 najnovších katalogov, predovšetkým fy MICHEL, ktorý pokrýva známkové krajiny celého sveta.

Na niektorých členov smerovala kritika za nízku úroveň poskytovania záloh na prevažne zásielok s novinami, kde situáciu zachraňujú novinkári.

VČS prijala o.i. uznesenie o sponzorovaní jedného krúžku mladých filatelistov ZSF v Košiciach v nasledujúcom školskom roku.

Za nového predsedu Spolku košických filatelistov bol výborom zvolený Vladimír Lacko, člen Rady ZSF.

Kongres mladých filatelistov v Prahe

Ján Mička / Praha ■ Internát strednej zdravotníckej školy v Prahe na Proseku bol v dňoch 18. až 20. júna tohto roku miestom 26. národného kongresu mladých filatelistov SČF, ktorým sa organizovanie kongresov prehuplo do druhej štvrtstoročnice. Na pozvanie KM SČF sa ho zúčastnila aj naša delegácia Komisie mládeže ZSF.

Do Prahy sme pricestovali rýchlikom IC. Keďže sme mali k dispozícii itinerár predsedu KM SČF dr. Töpfera so všetkými variantmi spojov, nášst miesto kongresu nebolo ťažké. Prv sme však využili príležitosť na návštevu predajní v Pěnkavu, Profil a na hlavnej pošte - tá však bola zatvorená.

V rámci programu sme navštívili Baziliku sv. Václava na Proseku, trojloďového chrámu z 11. storočia. Večer sa ešte uskutočnila porada vedúcich krúžkov s upresnením programu a súťaže Filatelistickej olympiády.

V sobotu súťažiaci tvorili minieponáty na tvorbú Hudba. Ich úroveň bola v celku podobná našej, čakal som viac od tých najlepších (skoro všetci z južnej Moravy a S. Duška zo Znojma). Rozdiely oproti nám sú najmä v tom, že pri minieponátoch používajú výlučne známky a použitie celist-

vosti alebo hárečka je neprípustné. Taktiež nepoužívajú výstrižky alebo OVS, čo pokladáme za škodu - veď je to plnohodnotný materiál. Naši priatelia však nás informovali, že už v budúcom roku chystajú v tomto smere niektoré zmeny, kedy bude česká filatelistická olympiáda na tému TGM. Ďalej ich súťažiaci používajú výlučne ručný popis a fotografie hawidky.

Po obede bola vychádzka k Pražskej bráne, Celetnou ulicou na Staromestské námestie a potom do Rudolfiny. Tam sme v sprievode pána Vávru videli dvoranu, sály Dvořáka, Smetanu, Suka, expozíciu J. Kubelíka a ďalšie zaujímavé exponáty. Každý účastník dostal reprezentačnú publikáciu Českej filharmonie, s ktorou pod pazuchu sme sa presunuli do Poštového múzea a okrem expozície múzea prezreli si aj výstavu J. Svengsbira.

Večer na internáte bola súťaž v znalostiach „Naj, naj z poštovníctva a filatelie“. Zdalo sa nám, že to účastníkom moc nezaujímalo, lebo viac sa hádalo, do riešení neboli zapojení všetci účastníci. Program bol málo zábavný. Beseda s tvorcami známok sa taktiež neuskutočnila. Aj deti vcelku málo filatelizovali, radšej pozerali televíziu, neprebíhala medzi nimi žiadna výmena (aspoň sme jej neboli svedkom), svoj materiál ponúkajú 1 - 2 vedúci a to bolo všetko.

V nedeľu ráno boli prečítané výsledky, ktoré si vedúci urýchlene značili (my spravidla priebežne zverujeme výsledky testov aj hodnotenia minieponátov na tabuľu). Deti prevzali diplomy a ceny - mimochodom bohato dotované sponzormi a obchodníkmi. V besede hovoril najmä predseda KM SČF dr. Töpfer - informoval o zahraničných aktivitách, výstavách Svitavy, BRNO 2000 a kongrese v Příbrame. Pán Maleček ukázal niektoré zaujímavosti emisie Hradčany. V rámci besedy sme aj prítomných informovali o aktivitách ZSF.

Vymenili sme si materiály, adresy a telefóny s novými priateľmi a už nasledovala spiatočná cesta domov. Samozrejme k spokojnosti, veď naša cesta ukázala, že priateľstvo pokračuje a vzájomné stretnutia sú vždy užitočné.

NAŠ ROV

Za Adamom Adamovičom

Dňa 8. augusta tohto roku náhle a tiškoskonal Adam Adamovič vo veku nedožitých 75 rokov. Odišiel človek, ktorého život bol od mladosti až po jeho posledné dni pozemskej púte nerozlučne spätý s

poštovými známkami, ich zbieraním i vedením obchodu so známkami.

Svoje prvé skúsenosti získal u svojej matky, ktorá mala v Bratislave obchod so známkami. V roku 1950, keď bola založená Poštová filatelistická služba, stal sa jeho prvým riaditeľom a túto prácu vykonával až do svojho odchodu do dôchodku.

Adam Adamovič bol aj zanietením zberateľom, svoje exponáty vystavoval na mnohých výstavách a bol členom organizačného výboru mnohých filatelistických výstav - najčastejšie jeho skúsenosti dal k dobru vo funkcii vedúceho odboru; ale významná bola jeho pomoc aj formou zabezpečovania brigád na inštaláciu výstavných panelov. Ako riaditeľ Pofisu pomáhal rozvoju organizovanej filatelie mnohými spôsobmi, ako boli vecné ceny pre výstavy, venovanie zberateľského materiálu a pomocok krúžkom mladých filatelistov a inými formami. Zväz slovenských filatelistov si prácu Adama Adamoviča vysoko vážil a jeho pomoc ocenil udeľením najvyššieho zväzového vyznamenania Zlatého čestného odznaku ZSF.

Odchodom Adama Adamoviča stráca Slovensko významnú osobnosť v oblasti zberateľstva poštových známok. Na tomto poli zanechal za sebou obrovský kus práce, za ktorú s vďakou a uznaním budú spomínať aj budúce generácie.

Posledná rozlúčka so zosnulým sa konala v bratislavskom krematóriu 12. augusta 1999.

Češť jeho pamiatke!

V. Kovářik a J. Herčík zomreli

Začiatkom júla zastihla nás smutná správa o úmrtí dvoch významných českých predstaviteľov známkovej tvorby - 6.7.1999 zomrel Vladimír Kovářik (78) a 9.7.1999 Josef Herčík (77).

Vladimír Kovářik sa poznali ako dlhoročného tvorca návrhov poštových známok rôznych námetov, príležitostných pečiatok i výstavných exponátov známok. Bol posledným predsedom Komisie známkovej tvorby FMS pred rozdelením ČSFR.

Majster Josef Herčík bol nám blízky desiatkami rytín poštových známok, ktoré vynikajú vysokou umeleckou úroveňou a vrcholným remeselným majstrovstvom. Osobitne vynikajúci úspechov dosiahol pri grafických transpozíciách slávnych maľarských diel na poštové známky.

Tvorbu majstra Herčíka okrem československých a českých známok pripomínajú aj slovenské poštové známky, na ktorých

tvorbe sa ešte aj v súčasnosti aktívne podieľa. Zberateľom J. Herčíka budú pripomínať aj jeho autogramy, ktoré ochotne podpisoval na svoje rytiny pri mnohých príležitostiach.

Tvorcovia odchádzajú, cez ich diela však zostávajú v živé pamiatke pre mnohú generáciu priateľov poštových známok. Češť ich pamiatke!

VÝSTAVA SLOVENSKO- POĽSKO PRED OTVORENÍM

(dokončenie zo str. 1)

MB: Všetci autori dodržali slovo a katalóg bude obsahovať celý rad príspevkov obsahovo zameraných na slovensko-poľské vzťahy i zaujímavosti poľskej filatelie. Filatelistickú náplň katalógu iste oživí i krátká história miesta konania výstavy - budovy, v ktorej sídli Poľský inštitút - dokumentovaná dobovými pohľadnicami z prelomu 19. a 20. storočia. Našou snahou pri zostavovaní katalógu bolo, aby bol použiteľný aj po skončení výstavy, resp. aby obsahoval inšpirujúce odborné príspevky. Medzi také bude iste patriť práca Dr. P. Hallona o troch poľských infláciách a články V. Jankoviča o využití poznatkov tradičnej filatelie v námetovom exponáte a poľského autora Z. Kalužu o Vysokých Tatrách. Z pohľadu poštovej histórie je veľmi zaujímavá doteraz nepublikovaná práca J. Tekefa o vzniku slovensko-poľskej hranice v rokoch 1918-1920 a príspevek A. Tekefa o leteckej poštovej preprave medzi Československom a Poľskom. Preto odpoviem na Vašu otázku - áno, konečné posúdenie by som však rád ponechal čitateľom katalógu.

■ IL: Je možné aspoň v krátkosti uviesť niečo o spoločenských alebo sprievodných akciách výstavy?

MB: Okrem slávnostného otvorenia dňa 25. septembra a palmares sa uskutočnia v rámci výstavy aj zasadnutie komisie jurymanov ZSF, avizované je seminár Komisie námetovej filatelie ZSF a ZKF Bratislavy zvažuje usporiadanie dvoch odborných prednášok. Pripravujeme aj zlosovateľnú anketu pre návštevníkov výstavy, ktorou chceme zmapovať pohľady odbornej i laickej verejnosti na vystavené exponáty a poznať ich záujmy, prípadne námety na zlepšenie organizácie podobných podujatí.

■ IL: Nielsen v kultúrnej oblasti ale prakticky vo všetkých sférach našej turbulentnej spoločnosti a prítomnosti, má veľké slovo ekonómika a financií. Do akej miery sa podarilo organizátorom výstavy preplávať cez tieto úskalnia?

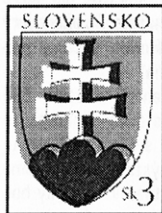
MB: Súčasná finančná situácia ZSF limituje podporu výstavnej činnosti, to sme si uvedomili na samom začiatku úvah o usporiadaní výstavy a preto sme sa snažili získať partnerov, ktorí by boli výstave významne nápomocní poskytnutím nepeňažných príspevkov. Mám na mysli výstavné priestory a ubytovanie (Poľský inštitút), katalóg (tlačiareň GUPRESS), bratislavský magistrát (reprezentačné priestory), vecné ceny (fy Album a Zberateľ, SPN). Spolu s dotáciou ZSF a prostriedkami za inzerciu vo výstavnom katalógu to predstavuje síce skromnú, avšak slušnú bázu pre úspešné zvládnutie ekonomiky výstavy. Rád by som už teraz a touto cestou poďakoval všetkým podporovateľom za ich pomoc, bez ktorej by sa výstava jednoducho nemohla uskutočniť.

■ IL: Pán predsedu, je známe, že ste sa zúčastnili predošlej akcie, prvej slovensko-slovenskej filatelistickej výstavy pred 2 rokmi v Nowom Saczi. Ako si spomínate na túto výstavu a bude bratislavská výstava jej dôstojným pokračovaním a skutočnou reprezentáciou ZSF?

MB: Musím iba zopakovať to, čo som o výstave v Nowom Saczi napísal v časopise Zberateľ č.6/1997. Výstava bola ukázkou zanietenosti organizátorov, obrovskej podpory zo strany štátnych i lokálnych orgánov a inštitúcií, pošty, tlačie atď. Postavila pomyslenú latku dosť vysoko a my budeme mať čo robiť, aby sme ju nemuseli podliezť. Veľmi nás teší, že záštitu nad našou výstavou prevzal primátor Bratislavy Jozef Moravčík a generálny riaditeľ Slovenskej pošty Jaroslav Dobrotka. Či výstava splní očakávaná, to nech posúdia návštevníci po jej skončení. Za organizačný výbor by som chcel vysloviť ubezpečenie, že urobíme všetko preto, aby bola úspešná.

V mene čitateľov i redakcie za rozhovor ďakuje, organizátorom výstavy úspech a návštevníkom pekné zážitky z prehliadky filatelistických exponátov želá

Ing. Ivan Lužák

OKIENKO ŠPECIALISTU

Pripravuje
Ing. Miroslav Gerec

50 ROKOV SLOVENSKEJ FILHARMÓNIE 4 SK

Tlač 7. 5. 1999 na stroji Wifag 3. Dátum a číslo listu má novú polohu uprostred okraja PL (dátum pod ZP 45-46 a číslo pod ZP 48-49). Perforačná zostava s veľkým priemerom otvorov. TF 2x50 známok. Španielsky luminiscenčne-fosforescenčný papier #3 s lesklým lepom. Prehliadnutý list mal číslo 57663. Na známkach obidvoch PL sme zistili iba málo výrazné doskové vady.

Priehradkový list 1

Nové AZ. FTS (štvorcové s číslami) na hornom okraji - vľavo pre sivú farbu, vpravo pre belásu farbu.

DV ZP 1/2 Tenká šikmá čierna čiarka pod chvostom sláviky.

DV ZP 1/6 Tenká vodorovná čierna čiarka cez pravý rámček nad skratkou meny „Sk“.

DV ZP 1/8 Tenká krátka šikmá čierna čiarka medzi písmenami „VE“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1/13 Tenká krátka šikmá čierna čiarka v ľavom dolnom rohu pri 5. PO zdola (v perforácii).

DV ZP 1/15 Tenká krátka šikmá čierna čiarka pod druhým písmenom „S“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1/18 Tenká krátka vodorovná čierna čiarka nad písmenom „N“ nápisu „SLOVENSKO“ (tesne nad horným rámčekom).

DV ZP 1/24 Tenká šikmá čierna čiarka v druhom písmene „O“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1/25 Sivý a belasý bod nad písmenami „SLO“ slova „SLOVENSKA“, tenká krátka vodorovná čierna čiarka pod prvým dolným rohom známky (v perforácii).

DV ZP 1/28 Tenká krátka vodorovná čierna čiarka nad písmenom „N“ nápisu „SLOVENSKO“ (v perforácii).

DV ZP 1/33 Tenká zvislá čierna čiarka cez dolný rámček nad menom autora „CIGÁNIK“.

DV ZP 1/34 Tenká krátka šikmá čierna čiarka v ľavom okraji uprostred (v perforácii).

DV ZP 1/36 Tenká krátka vodorovná čierna čiarka pri dolnom rozmerovacom križiku (v perforácii).

DV ZP 1/45 Krátka šikmá belasá čiarka v písmene „E“ nápisu „SLOVENSKO“.

Priehradkový list 2

FTS (štvorcové s číslami) na hornom okraji - vľavo pre ružovú farbu, vpravo pre žltú farbu.

Sivý vodorovná čiarka vpravo od ZP 2/40.
DV ZP 2/1 Belasý bod vľavo od letopočtu „1949“.
DV ZP 2/7 Tenká krátka šikmá čierna čiarka v pravom hornom rohu známky pod rámčekom.
DV ZP 2/18 Tenká krátka vodorovná čierna čiarka nad druhým písmenom „O“ nápisu „SLOVENSKO“ (v perforácii).
DV ZP 2/25 Krátka vodorovná čierna čiarka v belasom pozadí pod písmenom „L“ slova „SLOVENSÁ“.
DV ZP 2/33 Tenká krátka šikmá čierna čiarka v pravom dolnom kolíku huslí.

DV ZP 2/41 Belasý bod na ľavom okraji známky pri 9. PO zdola, belasý bod na pravom okraji známky uprostred.

DV ZP 2/48 Sivý bod v bielom pozadí vpravo od slávika.
DV ZP 2/49 Ružový, sivý a belasý bod nad letopočtami „1949 - 1999“, ružový a sivý bod medzi písmenami „VE“ nápisu „SLOVENSKO“.

MEDZINÁRODNÝ ROK STARŠÍCH ĽUDÍ 5 SK

Dátumy tlače: 11.-12.5.1999 na stroji Wifag 3. Prehliadnutý list 1 z 12.5.1999 mal číslo 14316. Perforačná zostava s väčším priemerom otvorov. TF 2x50 známok. Španielsky luminiscenčne - fosforescenčný papier #3 s lesklým lepom. Široké okraje. Na známkach obidvoch PL sme zistili veľký počet málo výrazných doskových vád.

Priehradkový list 1

Nové AZ. FTS (štvorcové s číslami) na hornom okraji - vľavo pre zelenú farbu, vpravo pre hnedú farbu.

Krátka vodorovná čierna čiarka vpravo od ZP 1/10 (v reze), zelený bod pod ZP 1/44, krátka šikmá zelená čiarka pod ZP 1/45.

DV ZP 1/2 Tenká krátka šikmá čierna čiarka medzi písmenami „LU“ slova „ĽUDÍ“.

DV ZP 1/4 Tenká krátka šikmá čierna čiarka medzi písmenami „EN“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1/8 Tenká vodorovná čierna čiarka v pravom dolnom rohu známky (v perforácii).

DV ZP 1/16 Tenká krátka šikmá čierna čiarka vpravo od písmena „Ý“ slova „MEDZINÁRODNÝ“.

DV ZP 1/22 Čierne body pod horným rámečkom pri písmene „H“ slova „STARŠÍCH“, tenká šikmá čierna čiarka medzi písmenami „NS“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1/24 Tenká krátka šikmá čierna čiarka vľavo od písmena „K“ slova „ROK“.

DV ZP 1/26 Tenká vodorovná čierna čiarka nad písmenom „Š“ slova „STARŠÍCH“ (v perforácii).

DV ZP 1/32 Dve tenké krátke šikmé čierne čiarky medzi písmenami „ENS“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1/33 Tenká krátka vodorovná čierna čiarka v pravom dolnom rohu známky (v perforácii).

DV ZP 1/35 Tenká šikmá čierna čiarka nad písmenom „K“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1/37 Tenká vodorovná čierna čiarka vľavo od písmena „RO“ slova „ROK“ (v perforácii).

DV ZP 1/50 Tenká krátka vodorovná čierna čiarka vpravo od písmena „DN“ slova „MEDZINÁRODNÝ“.

Priehradkový list 2

Krátka zvislá zelená čiarka vpravo od ZP 2/10, hnedý bod vpravo dole od ZP 2/50 (v reze), zelený bod vpravo dole od ZP 2/50.

DV ZP 2/2 Tenká krátka šikmá čierna čiarka pod písmenom „R“ slova „STARŠÍCH“.

DV ZP 2/3 Tenká vodorovná čierna čiarka nad letopočtom „1999“.

DV ZP 2/7 Hnedý bod v letopočte „1999“.

DV ZP 2/8 Tenká vodorovná čierna čiarka vľavo od znaku roka.

DV ZP 2/17 Tenká oblúkovitá čierna čiarka v písmene „V“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 2/20 Tenká krátka vodorovná čierna čiarka medzi písmenami „RS“ slova „STARŠÍCH“.

DV ZP 2/21 Krátka šikmá zelená čiarka v spodnej ruke, krátka tenká šikmá čierna čiarka pod písmenom „Š“ slova „STARŠÍCH“.

DV ZP 2/31 Tenká krátka šikmá čierna čiarka vľavo od hodnotovej číslice „5“.

DV ZP 2/45 Tenká krátka šikmá čierna čiarka vpravo od hodnotovej číslice „5“.

DV ZP 2/48 Tenká krátka šikmá čierna čiarka pod písmenami „OV“ nápisu „SLOVENSKO“ (v perforácii).

Svojimi poznatkami ku spracovaniu príspevku prispel Ing. Milan Kulich z Trenčína.

□ Pripravil -mg-

PERFORAČNÉ ZAUJÍMAVOSTI

Pri listovaní časopisov a katalógov zisťujeme, že v oblasti zúbkovania slovenských známok obdobia 1939-1945 sú „biele miesta“. Podrobne sú spracované vlastne len rôzne rozmery riadkového zúbkovania napríklad známok s portrétom Andreja Hlinku. Ostatné perforačné odchýlky ako keby katalógy ignorovali. Ide napríklad o vynechané perforačné otvory v riadkovom zúbkovaní, ktoré sa

Obr. a

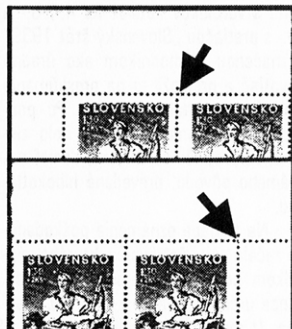

Obr. b (hore) a c (dole)

ktoré československé známky). Dve odchýlky tohto zúbkovania chceme predstaviť.

Znáмка malého formátu s portrétom Andreja Hlinku v hodnote 1,30 Ks vyšla 20.1.1943 na papieri s priesvitkou a neskôr na papieri bez priesvitky. Katalógy uvádzajú náklad 30 913 000 kusov s priesvitkou a 2 500 000 kusov známok bez priesvitky, čím sa táto známka stáva druhou najpočetnejšou v období

1939-1945 (po hodnote Andrej Hlinka 1 Ks). Taký vysoký náklad si iste vyžiadal opakované dotlače, pri ktorých mohli vzniknúť rôzne odchýlky. A skutočne našli sme rohové štvorbloky známok s priesvitkou s vynechanými otvormi na rôznych miestach.

vyskytujú pri viacerých známkach. A už vôbec nebolo spracované hrebeňové zúbkovanie rotačného stroja Knihtlačiarne sv. Andreja (po vojne premenovanej na tlačiareň Pravda, kde boli tlačene aj nie-

Poznatky, ktoré tu popisujem vychádzajú zo štúdia troch exemplárov týchto falzifikátov a to rohových známok s kúpónom a doskovým číslom hodnôt 4, 5 a 10 Ks (posledné dve sú vyobrazené na 1.str. obálky). Všetky tri exempláre sú na zadnej strane označené pečiatkou: „Falzum No.“ (bez doplnenia) a značkou pečiatkou: „Dr.Šablatura“ s prídavnou pečiatkou „MARTINSKÉ FALZUM“.

Celkový dojem z pretačlí je naozaj dobrý. Farba je uhádnutá veľmi dobre a už voľným okom je zjavné, že pretač bola urobená hĺbkotlačou. Tvar jednotlivých písmen a celková dĺžka pretače sa zhoduje s originálom, sklon písmen odpo-

Značkové značky na známke 10 Ks

vedá sklonu na pravej pretači. To, čo môže čiastočne vzbudiť podozrenie, je skutočnosť, že falošná pretač je akoby „rozliata“, hrubšia a na prvý pohľad poznat, že autorovi sa nepodarilo vyhotoviť tenké, vlásoknikové štruktúry hlavne na písmenách „v“, „k“, „š“, oboch „t“ a spodných častiach číslic. Táto skutočnosť však nie je dostatočná na kvalifikáciu falzifikátu, lebo aj u pravých pretačlí poznáme sýtejšie a na farbu chudobnejšie pretače.

Na vyobrazeniach vľavo je hore reprodukcia pravej pretače a na spodu pretač „Martinského falzifikátu“. Na exemplároch, ktoré som mal možnosť prezrieť našiel som len tri také markantné odchýlky, ktoré sa našli na všetkých pretačiach:

Slovenský štát
1939

Slovenský štát
1939

Originálna (hore) a falošná pretač

1. Mäkčeň na písmene „š“ v slove „štát“ je nižšie než na pravej pretači, dotýka sa písmena „š“ a je nápadne veľký.
2. Číslica „1“ v leťopočte má silnú a hlavne dlhšiu hornú časť než je na pravej pretači.
3. Najnápadnejšie zmeny sú v číslici „3“. Horná časť tejto číslice je v porovnaní so spodnou časťou menšia, vodorovná a šikmá časť tvorí ostrejší uhol a hlavne vnútorná časť oblúku je u falzifikátu poglobulátá, kým na pravej pretači je to úsečka smerom dole.

Ostatné znaky by sme mohli pokladať za doplnkové, ale nie celkom jednoznačné. Patrí k nim iný tvar vnútornej časti písmene „o“ v slove „Slovenský“ a písmena „á“ v slove „štát“. Ďalej obe písmená „t“ sú o poznanie kratšie než na origináli a priečna úsečka na prvom písmene „t“ je zaliate smerom hore, čo je nezvyklé. Určitým vodítkom môže byť aj spomínaná chýbajúca jemná štruktúra jednotlivých písmen.

Nikdy som nemal možnosť vidieť tento falzifikát ani v prevrátenej podobe a ani na 5 h či 25 h známke. Môžem posúdiť len to, čo poznám, ale aj z toho musím súhlasiť s autorom príspevku z roku 1944, že sú to mimoriadne podarené a nebezpečné falzifikáty. Rozhodne najlepšie z ranného obdobia falšovania pretačlí.

Falzifikáty známok sa vyrábajú zo zistných dôvodov a keď sa odhalia, väčšinou ich hodnota sa výrazne zníži. Poznáme však aj prípady, že falzifikáty sa stanú slávne (napr. Vejprtské falzifikáty známok Hradčany) a ich cena dosiahne, alebo aj prekročí cenu originálov. Niečo podobné sa deje aj s Martinskými falzifikátmi. Keď som si chcel prikúpiť ešte jednu známku 10 Kč, prekvapil ma predávajúci cenou, ktorá bola výrazne vyššia ako cena známky s originálnou pretačou. ■

SMEROVÉ NÁLEPKY NA BALÍKY

V súvislosti s novým systémom triedenia balíkových zásielok zaviedla Slovenská pošta od 15. marca 1999 nové smerové nálepky na balíky. Tieto nálepky, ktoré obsahujú názov príslušného Hlavného spracovateľského centra, majú sa vylepovať v ľavej hornej štvrtine adresnej strane balíka. Sú určené pre zásielky so zvýšenou hmotnosťou, obyčajne i surné balíky vrátane obyčajných a surných vrecoviek, s výnimkou týchto zásielok s udanou cenou nad 2000 Sk. Pre tento účel boli vydané farebné samolepiace nálepky s textami:

81-95 HSC BRATISLAVA 022	- farba modrá,
96-99 HSC ZVOLEN 2	- farba zelená,
01-03 HSC ŽILINA 2	- farba žltá,
04-09 HSC KOŠICE 2	- farba fialová.

Usporiadanie nápisov na nálepkách je dvojriadkové. V prvom riadku je rozsah pôsobnosti podľa PSČ a v druhom názov príslušného Hlavného spracovateľského centra (HSC). Texty na nálepkách sú vytlačené čiernou farbou na horeuvedenom farebnom podklade.

Napriek určitému usporiadaniu textu na nálepkách (podľa vzoru v dvoch riadkoch), je zaznamenaný i výskyt smerovej nálepky HSC Košice 2 s textom rozdeleným do troch riadkov: Prvý riadok - 04-09, druhý riadok - HSC, tretí riadok - KOŠICE 2. Z toho vyplýva, že smerová nálepka HSC Košice 2 sa vyskytuje v dvoch vyhotoveniach - typoch.

Dosiaľ Slovenská pošta používala smerové nálepky na vnútroštátne balíky vo vyhotovení, ktoré zaviedla predchádzajúca československá poštová správa. Podrobnosti o týchto nálepkách je možné nájsť v publikácii od Dušana Evínica „Balíková pošta na Slovensku 1918-1985“, ktorú vydal Zväz slovenských filatelistov v edícii Filatelistické state. □ des

Literatúra: Poštový vestník SP č. 6/1999

FILATELISTICKÉ ETUDY

EŠTE K PRÍTLAČIAM

Prítláče na oficiálnych celinách, najmä poštových lístkoch a obálkach s natlačenou poštovou známkou, poznáme z viacerých štátov už mnoho rokov, napríklad z Nemecka, Francúzska. Nie sú teda československou, českou alebo slovenskou špecialitou. Takouto špecialitou na našom území sú však prítláče, ktoré sa v značnom počte rozmnožili najmä v uplynulom polstoročí bez toho, že by ich vydala poštová správa alebo ňou poverená organizácia, ňou poverený orgán alebo inštitúcia. Tejto celine chýba teda to podstatné - oprávnený vydavateľ, ako o tom hovoria príslušné úradné predpisy. Stovky a stovky takýchto, obyčajne príležitostných celín, objavujúcich sa pri rozličných politických, spoločenských, kultúrnych, športových, najmä však filatelických príležitostiach zaplavili zbierky a dokonca i exponáty filatelistov.

Spomínam si na jednu vec. Bol som takmer dve desaťročia členom Komisie známkovej tvorby Ministerstva spojov ČSSR v Prahe, kde táto otázka z času na čas rezonovala. Vedúci oddelenia známkovej tvorby ich nemal v láske, navrhoval i podnikal kroky, aby takéto výrobky boli z poštovej prepravy vylúčené. Na radosť niektorých ich iniciátorov a realizátorov neuspel. Mali totiž - ak boli do poštovej prevádzky podané - potrebné náležitosti: Znak uhradeného poštového poplatku a poštovú pečiatku. Prítláče na svojej „víťaznej“ ceste pokračovali...

Nazdávam sa, že je naozaj na čase vyjadriť sa k nim jasne - a to verejne z hľadiska poštových predpisov, ktoré sú zásadnými dokumentmi pre monopolnú prácu štátnej pošty, a potom z hľadiska zberateľského v súlade s prijatými pravidlami určujúcimi filatelický materiál a jeho zberateľskú a predovšetkým vystavovateľskú hodnotu.

Privítal som mienky filatelistov k tejto nezanedbateľnej problematike na stránkach nášho časopisu. Je potešiteľné, že sa k nej vyjadrujú tvorcovia exponátov, teda vystavovatelia. Úvod zväzového jurymana ZSF Ing. M. Bachratého k tejto otázke v čísle 5/1999 Zberateľa je skvelý po každej stránke. Plne súhlasím s jeho pohľadom na podstatu problému z hľadiska poštovo-prevádzkového a vydavateľského i filatelického. Je to jasné slovo, správne, smelo a s odborným rozhľadom vyslovené do radov vydavateľov týchto prítláčí i zberateľov.

Z vlastných dlhoročných zberateľských, vystavovateľských i jurymanských skúseností chcem iba zdôrazniť, že všetky tieto prítláče, nech sú pripravené - alebo ako sa často uvádzajú „vydané“ - akoukoľvek organizáciou a k akýmkoľvek príležitostiam, sú neoficiálne a takýto charakter si do zbierok i exponátov prinášajú. Pri hodnotení sú na nich podstatné znaky poštovej dopravy, teda známka, pečiatka, R-nálepka, spô-

sob dopravy (napríklad letecky) a pod. Skutočnosť, že je na nich informácia o príležitosti „vydania“ nevzäčňuje ich filatelickú hodnotu oproti obvyčajnej zásielke - na obálke alebo lístku bez takejto prítláče.

Pravda, v niektorých zberateľských odboroch (aerofilia, poštová história p.) sa na takéto prítláče, ako aj na príslušné kašety či nálepky, prízerá najmä pri identifikácii príslušného poštového úkonu alebo spôsobu prepravy. My však máme na mysli prítláče, ktorých záplava sa v uplynulých desaťročiach predovšetkým v našich krajinách priam valí.

Faktom je, že sa pripravujú a vychádzajú pri rozličných príležitostiach i akciách rozličného charakteru, často s dobrým úmyslom v snahe dokumentovať niektoré takéto podujatia, zachovať spomienku na ne a získať často i finančné prostriedky a pomoc pri ich organizovaní. Nezavrhujem tieto činy, no nech takýmto zostanú a nenarokujú si váhu, ktorá im nepatrí. Skutočnosť, že k niektorým príležitostiam sa prítláče vyhotovujú s viacerými rozličnými kresbami i farebnými variantmi tiež nijako neprispieva k ich významu.

A tiež je faktom, že sa zbierajú. Pri niektorých napríklad filatelických výstavách je pri ich predajných stoloch viac návštevníkov než pri výstavných rámoch. Aj ich prehľady na spôsob katalogov sú známe. Dokonca videli sme aj exponáty zostavené len z týchto objektov i na výstavách u nás. Niektoré sú aj v obchodnej sieti.

Teší ma, že sa k týmto otázkam - a to v súlade s úvodnými úvahami - pripájajú vystavovatelia. Súhlasím s nimi vyvarovať sa v exponátach nielen ašpirujúcich na vyššie ohodnotenie, ale vyvarovať sa objektov s prítláčami na oficiálnych celinách v exponátach vôbec. Týka sa to predovšetkým námietárov.

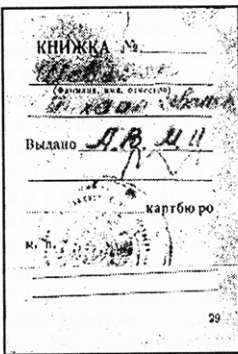
Ale vypočujme si aj druhú stranu - iniciátorov týchto prítláčí. Ozvú sa niektorí?

Neoficiálne prítláče pripravené len v pár kusoch (niektoré dokonca 20 - 30 i menej!) a potom ich draho ponúkané - je výsmech ich cieľa a ukazuje nám špekulatívnu amorálnosť ich iniciátorov.

Keďže prítláče tohto druhu sa u nás rozšírili do veľkej miery, a sotva sa podarí ich nejakým príkazom zastaviť, je najvyšší čas - v ich záujme - pokúsiť sa o ich legalizáciu - a to spoluprácou pri ich príprave i vydávaní pri skutočne významných príležitostiach, keď nebolo možno zaradiť do emisného plánu poštovú známku alebo celinu, s orgánmi poštovej správy a Zväzom slovenských filatelistov, ktorý mohol zviať nad nimi dozor a vyjadrovať sa k nim. Takéto podujatia sa dosť často využívajú napríklad už v spomenutých dvoch štátoch - vo Francúzsku a Nemecku.

Nepovedal som k doterajším vyjadreniam filatelistov - vystavovateľov vlastne nič nového. Mojm zámerom bolo - a v závere to opakujem - zdôrazniť filatelistom pri úvahách o zaradení takéhoto neoficiálneho filatelického materiálu do exponátu, vrátiť sa k uvedenému pojednaniu Ing. M. Bachratého. Dobre urobia, keď sa budú aj riadiť tam uvedenými stanoviskami a radami. Zbierať si akékoľvek prítláče pre vlastné potešenie, prípadne príspevok pre dobrý cieľ, získať pamiatkový doklad - nič nenamietam. □ Dr. S. Zrubec

LIMITNÁ KNIŽKA PRE VEDECKÝCH PRACOVNÍKOV - POZORUHODNÝ SOVIETSKY PLATOBNÝ DOKUMENT ZO ŠTYRIDSIA TICH ROKOV.

№ 2 окт. 47 г. Дополнительн. тлои МЯСО 1 килограмм	№ 1 окт. 47 г. Дополнительн. тлои МЯСО 1 килограмм
№ 4 окт. 47 г. Дополнительн. тлои КОПЧЕН. ИЗД. 250 грамм	№ 3 окт. 47 г. Дополнительн. тлои МЯСО 1 килограмм
№ 6 окт. 47 г. Дополнительн. тлои РЫБОКОПЧЕН. 250 грамм	№ 5 окт. 47 г. Дополнительн. тлои РЫБОПРОДУКТЫ 500 грамм
№ 8 окт. 47 г. Дополнительн. тлои ЖИРНЫ ЖИВОТН. 250 грамм	№ 7 окт. 47 г. Дополнительн. тлои ЖИРНЫ ЖИВОТН. 250 грамм
№ 10 окт. 47 г. Дополнительн. тлои МАСЛО РАСТИТ. 250 грамм	№ 8 окт. 47 г. Дополнительн. тлои МАСЛО РАСТИТ. 250 грамм

окт. 47 г. 3 руб.	окт. 47 г. 3 руб.	окт. 47 г. 3 руб.
окт. 47 г. 3 руб.	окт. 47 г. 3 руб.	окт. 47 г. 3 руб.
окт. 47 г. 1 руб.	окт. 47 г. 1 руб.	окт. 47 г. 1 руб.
окт. 47 г. 1 руб.	окт. 47 г. 1 руб.	окт. 47 г. 1 руб.
окт. 47 г. 1 руб.	окт. 47 г. 1 руб.	окт. 47 г. 1 руб.
окт. 47 г. 1 руб.	окт. 47 г. 1 руб.	окт. 47 г. 1 руб.
окт. 47 г. 50 коп.	окт. 47 г. 50 коп.	окт. 47 г. 50 коп.

Zložité sociálne postavenie vedeckých pracovníkov riešili v ZSSR v ťažkých povojnových rokoch zvláštnym spôsobom. Okrem normálnych prídovolených lístkov na potraviny a spotrebný tovar dostávali dodatkové prídely v podobe tzv. limitných knižiek. Limitné knižky boli vydávané každý mesiac na meno a boli neprenosné na inú osobu. Mali 31 strán a rozmer 60 x 85 mm. Na titulnej strane mali rubriky na meno držiteľa knižky a úradné údaje vydavateľa knižky. Na nasledujúcich 18 stranách boli doplnkové prídovolené lístky na potraviny (mäso, údeniny, ryby, vajcia, masť, jedlý olej, múku, cukor, cukrárske výrobky, chlieb, zemiaky, zeleninu, kávu, mydlo) ako aj číslované presnejšie neoznačené lístky na príležitostne vydávaný tovar. Na 19. až 28. strane boli ústrižky v celkovej hodnote 300 rubľov, rozdelené na ústrižky nominálnych hodnotách 5, 10, 30 a 50 kopejok a 1, 3, 5 a 10 rubľov, ktoré slúžili ako platidlo pri nákupoch a predstavovali faktickú výraznú zľavu tovaru, resp. zvýšenie platu na vyše dvojnásobok vtedajších priemerných príjmov v ZSSR. Na posledných stranách sú iba voľné riadky, azda na rozličné úradné záznamy. Popísaná limitná knižka bola vydaná pre mesto Leningrad.

Pokiaľ porovnáme napr. iba dodatkové prídely mäsa s vtedajšími základnými mesačnými prídelmi mäsa pre dospelé osoby v Československu (800 gramov), zisťujeme, že sovietske prídely pre vedeckých pracovníkov boli vtedy, aspoň teoreticky, približne štvornásobné.

Jednotlivé strany limitnej knižky boli po oboch stranách po celej ploche potlačené ochranným rastrom a na prednej strane mali vytlačené jednotlivé ústrižky prídovolených lístkov, resp. kupóny pri jednotlivých nominálnych hodnotách. Farba podlačového rastra v limitnej knižke vydanej na október 1947 je ružová, text je červenohnedý.

Limitná knižka pre vedeckých pracovníkov predstavuje pozoruhodný dobový dokument dopĺňajúci sústavu sovietskych platidiel z nesmierne zložitého menového obdobia 1922/24 - 1947. Je jedným z mnohých dôkazov, že vnútorná hodnota sovietskeho červonca, resp. rubľa bola v tých rokoch veľmi nestabilná. Jej výkyvy boli dôsledkom nielen protichod

Texty k obr. (zľava doprava): (1) Titulná strana limitnej knižky pre vedeckých pracovníkov, (2) prvá strana limitnej knižky s vpsaným menom držiteľa a pečiatkou vydávajúcej organizácie, (3) jedenásta strana s prídovolenými lístkami na mäso a mäsové výrobky a (4) dvadsiata tretia strana s kupónmi v hodnote 50 kopejok a 1 a 3 ruble

ných názorov sovietskych politikov a ekonómov, ktoré sa pohybovali v extrémne širokom priestore od snáh o zavedenie plnohodnotnej konvertibilnej meny, cez neracionálne snahy o úplné potlačenie úlohy peňazí v každodennom živote až po návrat k rozumnejšiemu chápaniu funkcie peňazí, ale i značných regionálnych rozdielov v cenovej hladine a v neposlednom rade i rozdielov hodnoty peňazí v rukách jednotlivých skupín obyvateľstva. □ Zbyšek Šustek

NOVÉ POŠTOVÉ SPRIEVODKY (III.) - ďalšia úprava nových balíkových sprievodiek

V šiestom čísle nášho časopisu (Zberateľ 6/1999, s.15 -16) v príspevku Nové poštové sprievodky (II.) bol okrem iného aj oznam o predpokladanom vydaní ďalšej úpravy nových balíkových sprievodiek, kde by mal byť väčší priestor na výplatné (nalepenie známok, odťahov výplatného stroja). Dnes je nová úprava už skutočnosťou, Slovenská pošta vyriešila tento problém pružne. Zatiaľ prvý zistený náklad tejto úpravy sprievodiek má údaj tlače 12-98, t.j. december 1998.

Táto ďalšia úprava nových sprievodiek má evidenčné číslo vytlačené v strede ľavej časti sprievodky. Miesto pre výplatné je umiestnené na druhej časti sprievodky „Dodací doklad“ vpravo hore a má rozmery 80 x 30 mm. Ďalšie rozdiely oproti predchádzajúcim vyhotoveniam:

■ Prvá strana časti „Podací lístok“ nie je pevne spojená s nasledujúcou časťou.

■ Na zadnej strane poslednej časti „Adresný štítok“ je vytlačený návod ako vyplniť poštovú sprievodku. Dolná časť má vytlačenú informáciu, kde je možné sprievodky zakúpiť.

Posledná časť „Adresný štítok“ je vytlačený na dvoch druhoch papiera, Vydanie 12-98 na tenkom papieri ako ostatné časti sprievodky a vydanie 02-99 na približne dvojnásobne hrubšom papieri.

Pri doterajších vydaniach balíkových sprievodiek je možné podľa prvej časti „Podacieho lístka“ vzhľadom na tlač evidenčného čísla rozoznať tri vyhotovenia:

1 / Bez natlačeného evidenčného čísla (tlač 10-98)

2 / S evidenčným číslom natlačeným pod názvom príslušnej časti (tlač 10-98)

3 / S evidenčným číslom natlačeným v ľavej polovici príslušnej časti (tlač 12-98, 02-99). □ des

Skúšobná razba zlatníka 1821 A z viedenskej mincovne

Sporadicky sa medzi mincami ponúkajúmi na trhu (v numizmatických obchodoch, aukciách a medzi mincami, ktoré zberatelia ponúkajú na výmenu) vyskytne minca, ktorej kov nezodpovedá údajom v katalógu. Z obdobia vlády Habsburgovcov poznáme takéto razby zo zlata, striebra, medi, mosadze a cinu (možno aj z iných kovov) počas vlády všetkých panovníkov. Spočiatku tieto razby plnili funkciu vyznamenaní alebo pamätných medailí (najmä razby zo zlata a striebra), neskôr v mincovniach pri skúške razidiel ako skúšobné razby.

Časť z nich sa dostala do obehu legálne - ako dar panovníka alebo príslušného úradníka za určitú prácu alebo službu, iné nelegálne. Akým spôsobom sa dostal do obehu zlatník (politoliar) z viedenskej mincovne (čo dokazuje písmeno A pod portrétom panovníka Františka II.) ročníka 1821 sa mi už asi nepodarí zistiť. Istá však je jeho existencia z mosadze s miernym posunom od stredu mince, a to oboch razidiel. □ Milan Burian

SLOVENSKÝ KOZMONAUT

Filatelistická odozva prvého letu slovenského kozmonauta bola, žiaľ, chudobná. Slovenská pošta na let, možno povedať, úplne zabudla a nebyť súkromnej iniciatívy na použitie propagačného štôčku výplatného stroja na pošte Bratislava 14 v dňoch 18. až 28.2.1999 (viď Zberateľ č.3/1999, s.20), let prvého slovenského kozmonauta by bol dokumentovaný len dodatočným vydaním hárčeka. O filatelistickej pozornosti k tomuto letu nám prišla správa, žiaľ až teraz, a to z Uzbekistanu v podobe dvoch celistvostí (vyobrazenie na 3. str. obálky).

Úvodom ešte poznamenajme, že na Bajkonure (v republike Kazachstan) pracuje i ruská pošta s číselným označením 468 320. Jej denná pečiatka má text: ПОЧТА РОССИИ - KAZACHSTAN BAJKONUR (azbukou, rusky) - KAZAKSTAN BAJKONYR (azbukou, kažašsky) a dátumový mostík. Okrem toho na bajkonurskej ruskej pošte sa dlhodobo používajú aj dve príležitostné pečiatky. Jedna pre kozmodrom s kresbou rakety, druhá pre medzinárodné kozmické lety s kresbou kozmickej stanice a spútника oblietajúceho zemeguľu.

K letu slovenského kozmonauta pravdepodobne ruská pošta príležitostnú pečiatku nepripravila. Jedinou pamiatkou na let z filatelistického hľadiska bude asi kašet s nápisom: РОССИЯ / FRANCIJA / SLOVAKIJA / SOJUZ TM-29 / KOSMODROM BAJKONUR s kresbou rakety, zemegule a troch obletujúcich hviezdíček. Kašet sa používal o fialovej farbe na zásielkach, ktoré k tomuto kozmickému letu pripravila súkromná moskovská firma D & D, s.r.o. Na nej je prítlač len s ruskou a francúzskou zástavou a pod nimi názvy troch zúčastnených krajín. Žiaľ, ruský vydavateľ obálky nepostrehol rozdiel medzi vlajkou Ruskej federácie a Slovenskej republiky.

Prítlači na obálke dominuje modrý nápis MEŽDUNARODNOJE SOTRUDNICESTVO V KOSMOSE (medzinárodná spolupráca v kozme, rusky, azbukou). Dva listy, ktoré vyobrazujúme na druhej strane obálky, sú adresované na služobnú adresu dr. Vladimíra Priputena v Taškente. Prvá obálka je frankovaná 3 ruskými známkami v celkovej hodnote 4,5 nových rubľov a 1 známkou 2500 starých rubľov, ktorých platnosť mala končiť 31.12.1998. Druhá obálka je frankovaná s 2 kažaškými známkami v hodnote 75 tenge. Teda na ruskej pošte v Bajkonure sa používajú aj kažašské známky a znehodnocujú sa ruskými pečiatkami.

Na oboch zásielkach boli použité všetky tri druhy poštových pečiatok i kašet, ako aj R-nálepky vyznačené pečiatkou s nápisom v latinke. Na zadnej strane oboch obálok sú odtlačky poštových pečiatok v mieste adresáta - Taškente. □ vp

Opravte a doplňte si, prosím

Na stranách letného dvojčísla nášho časopisu (Zberateľ 7-8, s. 26-27), v príspevku „Zásielky so zvýšením hmotnostným limitom“ som omylom nesprávne uviedol začiatok činnosti tejto služby. Správny údaj začiatku činnosti tejto služby je od 15.7.1998 a nie ako bolo v príspevku omylom uvedené. Čitateľom sa za tento omyl ospravedlňujem.

Od napísania horeuvedeného príspevku do jeho uverejnenia došlo k zmene poplatkov za zvláštne služby a to od 1.4.1999 nasledovne:

Za udanú cenu za každých i začatých 1000 Sk	4 Sk
Neskladné zásielky	20 Sk
Krehké zásielky	20 Sk
Súrne zásielky	20 Sk
Zapečatenie alebo zaplombovanie zásielky	6 Sk
Zásielky na dobierku	7 Sk

V rovnakom dvojčíslu na str. 28 v príspevku „Overené dodanie“ je ako aktuálny príplatok za tento druh služby uvádzaná suma 4 Sk. Od 1.4.1999 je i tento príplatok upravený na 7 Sk za jednu zásielku. □ des

ECHO karta – prevrat v telefonovaní

Pod týmto sloganom uviedli v apríli 1999 ST na náš trh nový telekomunikačný produkt, ktorý iste zaujme aj zberateľov slovenských TK. ST trvalo oveľa dlhšie, ako sa pôvodne počítalo, že tento produkt bude uvedený na náš trh (zhruba o 2 roky). Ide vôbec o prvú slovenskú volaciu telefónnu kartu. Táto karta už bude mať svoje miesto aj v slovenskej časti avizovaného katalógu TK od firmy PĚNKAVA. Táto karta bude zaradená v samostatnej časti I. **Identifikačné (PIN) karty** pod označením IV1 (IV - nie je v tomto prípade označenie pre rímsku štvorku, ale skratka pre identifikačnú volaciu kartu).

Echo karta sa vydáva na základe predtlačenej písomnej žiadosti, ktorú dostanete v každom Infoteli. Každý majiteľ tzv. „pevnej linky“, môže požiadať až o dve takéto karty. V žiadosti si musíte zvoliť mesačný finančný limit, ktorý predpokladáte maximálne pretelefonovať. Tento limit je v rozsahu od 500.- Sk do 5 000.- Sk za mesiac. S touto kartou treba nakladať veľmi opatrne v tom zmysle, že sa nesmie dostať k Vašemu vlastnému, Vám určenému 16 miestnemu kódu, nikto nepovolany. V opačnom prípade by ste sa nestačili z Vašeho mesačného výpisu za telekomunikačné služby diviť, kde a koľko ste toho pretelefonovali. Táto karta sa totiž nikde nekladá, stačí poznať len kód a telefonovať. Nie je potrebné ju ani nosiť so sebou. Stačí si len niekde vhodne poznačiť jej kód. S touto kartou sa už oplatí telefonovať do vzdialenejších častí Slovenska, je rentabilné z nej volať zo zahraničia na Slovensko (momentálne zo 40 krajín) alebo zo zahraničia do zahraničia. Je možné s ňou volať aj v mieste bydliska, ale tam sú sadzby nevýhodné.

V súčasnom období až do 30.9.1999 je možné túto kartu získať za symbolickú 1,- Sk, kedy končí uvedenie tohoto produktu za túto uvádzaciu cenu. Od 1.10.1999 to bude 73,80 Sk. Kto chce mať túto kartu v zbierke, ale pritom nepredpokladá, že by využíval tento produkt vo svojej praxi, stačí mu, aby si túto kartu riadne objednal (čím skôr, tým lacnejšie) a po obdržaní karty (vybavenie objednávky trvá asi 2 týždne), okamžite požiadal o trvalé zablokovanie karty, za čo zaplatíte 32,- Sk. za kus.

Veľkorysosť českého Telecomu pri výmene TK ?

V čísle 7/1999 časopisu MOBIL, ktorý je vydávaný v ČR, bola uverejnená zaujímavá informácia, ktorá môže byť zaujímavá aj pre slovenských zberateľov a užívateľov, o spôsobe výmeny 150 jednotkových platných TK. Akciu začal český Telecom 15.6.1999. V snahe stiahnuť z obehu čo najväčší počet platných 150 jednotkových TK, ponúka Telecom lukratívne podmienky na výmenu akýchkoľvek nepretelefonovaných jednotiek na týchto TK. Princíp spočíva v tom, že za Vaše nepretelefonované jednotky dostanete plnú platnú TK s najbližším vyšším počtom telefónnych jednotiek zaokrúhleným na celé desiatky (napr. za 1 jednotku alebo za 7 jednotiek dostanete 10 jednotkovú TK - pričom obyčajne ide o darčekovú TK s nízkym nákladom !!). Alebo napríklad za 115 telefónnych jednotiek je šanca dostať 2 ks 50 jednotkových alebo 1 ks 100 jednotkovej TK a k tomu 2 ks 10 jednotkových TK a pod. S touto akciou súbežne prebiehalo aj postupné obmedzovanie použiteľnosti týchto TK v praxi (postupne klesal počet automatov schopných prijať ešte tieto TK). Od polovice júla 1999 automaty už tieto TK neprijali. Do konca septembra 1999 je však možné tieto TK aspoň vymeniť v každej predajni TELESSETU na území ČR (obdoba našich Infotelov), potom už je to možné do konca roku 1999 len v ôsmich mestách (zrejme v krajských Telesetoch a vo vybraných reklamačných miestach). Po celú dobu výmeny je to možné urobiť aj poštou, a to zaslaním TK na adresu Telecomu (na obálku je potrebné uviesť značku: „Výměna karet“). Týmto krokom Telecom chce obmedziť škody, ktoré mu vznikajú používaním falošných TK. Je to aj prvý dôležitý a premyslený krok vedúci k nahradeniu zastaralých TK novými TK, ktoré už obsahujú technicky bezpečnejší tzv. Euročip. Domnievam sa, že tento šikovný, zdanlivo neekonomický ťah Telecomu, sa mu v krátkej budúcnosti niekoľkonásobne vráti v podobe podstatného obmedzenia počtu TK, ktoré by mohli byť zneužitú v budúcnosti pri ich falšovaní. Myslím si, že takáto zdanlivá veľkorysosť by mohla byť jednou z ciest aj pre ST, ktoré by si obdobne mohli pomôcť v boji proti rozmáhajúcemu sa falšovaniu TK.

Prípadné ďalšie podrobnosti je možné získať okrem distribučných miest aj na zelenej linke Telecomu - z ČR cez telefónne číslo 0606 12345 (pozri katalógové číslo C 144) alebo na internetovej stránke Telecomu.

Čo nového pribudlo medzi slovenskými TK ?

A 115 – SLOVENSKÉ KROJE A (západné Slovensko)

100 000 - 06/ 99 ST 50 jedn. 100 000

A115	08/99	100 000	ODS 33d	ODS IIa		160	O	40	▽	15
------	-------	---------	---------	---------	--	-----	---	----	---	----

A 116 – MICHAL BOSÁK (významný Slovák)

100 000 - 07/ 99 ST 100 jedn. 100 000

A116	05/99	100 000	ODS 33d	ODS IIb		280	O	30	▽	15
------	-------	---------	---------	---------	--	-----	---	----	---	----

A 121 – SLOVENSKÉ KROJE B (stredné Slovensko)

100 000 - 12/ 99 ST 50 jedn. 100 000

A121	08/99	100 000	ODS 33d	ODS IIb		160	O	40	▽	15
------	-------	---------	---------	---------	--	-----	---	----	---	----

A 122 – SLOVENSKÉ KROJE C (východné Slovensko)

100 000 - 13/ 99 ST 50 jedn. 100 000

A122	08/99	100 000	ODS 33d	ODS IIa		160	O	40	▽	15
------	-------	---------	---------	---------	--	-----	---	----	---	----

A 123 – NÁRODNÁ KULTÚRNA PAMIATKA HRAD DEVÍN

200 000 - 14/ 99 ST 50 jedn. 200 000

A123	06/99	200 000	SO 3	SO IIb		160	O	20	▽	10
------	-------	---------	------	--------	--	-----	---	----	---	----

A 124 – LIGA PROTI RAKOVINE

100 000 - 15/ 99 ST 50 jedn. 100 000

A124	07/99	100 000	GEM 6b	GEM(10n)		160	O	25	▽	10
------	-------	---------	--------	----------	--	-----	---	----	---	----

A 130 – ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

100 000 - 23/ 99 ST 100 jedn. 100 000

A130	07/99	100 000	GEM 6b	GEM(10n)		280	O	25	▽	10
------	-------	---------	--------	----------	--	-----	---	----	---	----

A 131 – LOKOMOTÍVA – Malý býček

100 000 - 27/ 99 ST 75 jedn. 100 000

A131	07/99	100 000	GEM 6b	GEM(10n)		220	O	40	▽	15
------	-------	---------	--------	----------	--	-----	---	----	---	----

C 15 – ČESKOSLOVENSKÁ OBCHODNÁ BANKA

2 000 02/ 99 ST 50 jedn. 2 000

C 15	??/99	2 000	ODS 33d	ODS IIa		- x x -	O	- xx -	▽	- xx -
------	-------	-------	---------	---------	--	---------	---	--------	---	--------

C 16 – 50 rokov SLOVENSKEJ FILHARMÓNIE

1 000 03/ 99 ST 10 jedn. 1 000

C 16	??/99	1 000	SC 7	SC - OČ		- x x -	O	- xx -	▽	- xx -
------	-------	-------	------	---------	--	---------	---	--------	---	--------

C 17 – 50 rokov TELEMONTU

2 500 04/ 99 ST 10 jedn. 2 500

C 17	06/99	2 500	GEM 6b	GEM(10n)		- x x -	O	- xx -	▽	- xx -
------	-------	-------	--------	----------	--	---------	---	--------	---	--------

Nové čipy na slovenských TK

Vo vyššie uvedenom prehľade sa prvý krát objavuje aj označenie pre nový typ čipu. Tým je nový euročip GEM 6. Tento čip sa prvý krát objavil na TK A 98 (Svetový pohár v crosse '98). Ak tento čip má čierno-šedé pozadie kontaktov (obdoba GEM 12), je už označovaný ako čip GEM 6a (napr. TK A 98, C9). Ak tento čip však má červené pozadie (obdoba GEM 13), je už označovaný ako čip GEM 6b (napríklad A 124, A 131, A 134).

Na TK C 16 sa po veľmi dlhej dobe (naposledy v roku 1993), objavil opäť čip SC 7 od firmy Schlumberger. V poslednom období sa u nás objavilo viacej TK s čipom SO 3 od francúzskej firmy Solaic. Keďže došlo k zlúčeniu oboch francúzskych firiem, dá sa očakávať, že v budúcnosti bude tieto TK k nám dodávať už firma Schlumberger. A TK C 16 je pravdepodobne prvou z nich. □ spracoval mj

PREHLAD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK - JÚN 1999

Usporiadanie: Poradové číslo, dátum a miesto používania, námet, autor návrhu a farba pečiatky ■ Pripravuje PhDr. Jozef Soukup

- 01 ■ 3.6.1999 Nitra 1: MUDr. PAVOL STRAUSS - LEKÁR, SPISOVATEĽ / 30.8.1912 - 3.6.1994 ● F. Horniak ● Čierna
 02 ■ 5.6.1999 Nitra 1: SLÁVNOSTNÉ VYHODNOTENIE ANKETY „NAJKRAJŠIA SLOVENSKÁ POŠTOVÁ ZNÁMKA ROKU 1998“ / V KOSTOLANOCH POD TRÍBEČOM. VÝROČIE ÚMRTIA DR. M. R. ŠTEFÁNIKA ● F. Horniak ● Čierna

- 03 ■ 6.6.1999 Bratislava 21 (používaná však poštou Bratislava 214): MEDZINÁRODNÉ LETECKÉ DNI / 5. - 6.6. / SIAD '99 ● P. Milan ● Čierna
 04 ■ 13.6.1999 Rišňovce: 115 ROKOV POŠTY ● F. Horniak ● Čierna

- 05 ■ 15.6.1999 Bratislava 1: INAUGURÁCIA PREZIDENTA SR ● F. Hornia ● Červená
 06 ■ 15.6.1999 Košice 21: RUDOLF SCHUSTER, PREZIDENT / SLOVENSKEJ REPUBLIKY ● F. Horniak ● Čierna

- 07 ■ 18.6.1999 Trenčín 1: SLOVENSKÝ IKAROS / KOZMONAUT IVAN BELLA ● M. Volník ● Modrá
 08 ■ 19.6.1999 Detva - Sídliisko: MEDZIŠTÁTNÁ FILATELISTICKÁ VÝSTAVA / SLOVENSKO - CHORVÁTSKO / PODPOLANIE '99 ● Š. J. Piško ● Čierna

- 09 ■ 19.6.1999 Poprad 1: 109. ZASADNUTIE MOV - SOUL 1999 / VÝBER USPORIADATEĽA ZOH 2006 / 17. - 20. JÚN 1999 / POPRAD - TATRY / 2006 / KANDIDÁT ● Firma ERVO ● Čierna
 10 ■ 20.6.1999 Detva 1: V. ROČNÍK / VÝSTAVY / NÁVRHOV DEŤÍ / NA POŠTOVEJ ZNÁMKE ● E. Lalíková ● Čierna

- 11 ■ 25.6.1999 Lučenec 1: V. LETNÉ HRY POŠTÁROV STREDNÉHO SLOVENSKA ● Neuvedený ● Čierna
 12 ■ 26.6.1999 Detva - Sídliisko: 55 ROKOV / ORGANIZOVANEJ FILATELIE V DETVE / 1944 - 1999 ● Š. J. Piško ● Čierna (Zelená?)

- 13 ■ 29.6.1999 Žilina 1: TRANSCOM '99 / ŽILINSKÁ UNIVERZITA / 29. - 30.6.1999 ● R. Gazárek ● Čierna
 14 ■ 29.6.1999 Žilina 1: OTVORENIE INFORMAČNÉHO CENTRA EURÓPSKEJ ÚNIE V ŽILINE ● Neuvedený ● Čierna

Príležitostné odtlačky výplatných strojov

01 ■ 1. 30.6.1999 Detva - Sídliisko: 130 ROKOV POŠTY / 1869-1999 / PODPOLANIE '99 / DETVA ● Š. J. Piško ● Červená

02 ■ 10. 30.6.1999 Bratislava 3: BEH / OLYMPIJSKÉHO DŇA / 1999 / SLOVENSKÝ OLYMPIJSKÝ VÝBOR / JUNÁČKA 6, 832 80 BRATISLAVA / E-MAIL: OFFICE@OLYMPIC.SK ● Firma ERVO ● Červená

BEH
OLYMPIJSKÉHO DŇA
1 9 9 9

SLOVENSKÝ OLYMPIJSKÝ VÝBOR
JUNÁČKA 6, 832 80 BRATISLAVA
E-MAIL: OFFICE@OLYMPIC.SK

03 ■ 8.7.1999 Spišská Nová Ves 1: 32. SPIŠSKÉ VÝSTAVNÉ TRHY '99 / SVT ● Neuvedený ● Čierna

04 ■ 9.7.1999 Kežmarok 1: EURÓPSKE LUDOVÉ REMESLO ● Z. Baliga ● Čierna

Prídavné pečiatky (kašety)

01-06 ■ 6.6.1999 Bratislava 214, Medzinárodný letecký deň SIAD '99: PRÍLEŽITOSTNÝ LET / BRATISLAVA-PIEŠŤANY / L-410 FG EV.Č. 1521, PRÍLEŽITOSTNÝ LET / BRATISLAVA-PREŠOV / MI-24 EV.Č. 0813, PRÍLEŽITOSTNÝ LET / BRATISLAVA-MALACKY / SU-25 EV.Č. 1027, PRÍLEŽITOSTNÝ LET / BRATISLAVA-SLIAČ / MIG-29 EV.Č. 6124, PRÍLEŽITOSTNÝ LET / BRATISLAVA-KOŠICE / L-39 BIELE ALBATROSY a PRÍLEŽITOSTNÝ LET / BRATISLAVA-TREŇČÍN / MI-2 EV.Č. 4523 ● Neuvedený ● Čierna

Príležitostný let
Bratislava - Piešťany
L-410 FG ev.č. 1521

Príležitostný let
Bratislava - Sliač
MIG-29 ev.č. 6124

Príležitostný let
Bratislava - Prešov
MI-24 ev.č. 0813

Príležitostný let
Bratislava - Košice
L-39 Biele Albatrosy

Príležitostný let
Bratislava - Malacky
SU-25 ev.č. 1027

Príležitostný let
Bratislava - Trenčín
MI-2 ev.č. 4523

05 ■ 10.7.1999 Kežmarok 1: 730. / VÝROČIE UDELENIA MESTSKÝCH PRÁV ● Z. Baliga ● Čierna

06 ■ 17.7.1999 Lučenec 1: MAJSTROVSTVÁ SVETA V MOTOKROSE / GRAND PRIX SLOVAKIA '99 ● I. Švagerko ● Čierna

**Príležitostný
súkromný
kašet**

01 ■ 1. 26.6.1999 Znojmo: POŠTOVNÍ GRAFIKA / KLUB 56-83 FERRO HORNIKA ● F. Horniak ● Čierna

07 ■ 26.7.1999 Marianka: UKONČENIE REKONŠTRUKCIE / KLÁŠTORA PANNY MÁRIE V MARIANKE ● J. Čisárík ● Čierna

08 ■ 29.7.1999 Močenok: SV. GORAZD KAZATEĽ ● F. Horniak ● Čierna

PREHĽAD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK - JÚL 1999

Usporiadanie: Poradové číslo, dátum a miesto používania, námet, autor návrhu a farba pečiatky ■ Prípravuje PhDr. Jozef Soukup

01 ■ 5.7.1999 Nitra 1: SV. CYRIL A METOD ● F. Horniak ● Červená

02 ■ 8.7.1999 Betliar: 46. SLOVENSKÝ ZRAZ TURISTOV A TOM ● Neuvedený ● Čierna

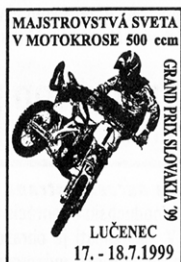

09 ■ 31.7.1999 Tatranská Lomnica: **MEDZINÁRODNÉ STRETNUTIE MLÁDEŽE - RYSY** / 2499 m ● Neuvedený ● Čierna

Príležitostné odtlačky výplatných strojov

01 ■ 17.5. až 18.7.1999 Lučenec 1: **MAJSTROVSTVÁ SVETA / V MOTOKROSE 500 CCM / GAND PRIX SLOVAKIA '99** ● I. Švagerko ● Červená

02 ■ 28.6. až 11.7.1999 (?) Spišská Nová Ves 1: **32. SPIŠSKÉ VÝSTAVNÉ TRHY / SVT** / 8.7.-11.7.1999 ● Neuvedený ● Červená

Poznámka: Nebola realizovaná pečiatka 25.7.1999 Lubina: SLÁVNOSTI BRATSTVA NÁRODOV NA JAVORINE.

Letecká pošta SIAD '99

V dňoch 5. a 6. júna 1999 sa uskutočnili Medzinárodné letecké dni SIAD '99 v Bratislave na Letisku M. R. Štefánika. Pri tejto príležitosti bola na Pošte Bratislava 21 používaná príležitostná poštová pečiatka, ktorej autorom grafického návrhu je Peter Milan z Trenčína. Klub filatelistov 52-19 pri Dome armády v Trenčíne v spolupráci so Slovenským leteckým zväzom gen. M.R.Štefánika v Trenčíne a Slovenskou poštou realizovali leteckú prepravu listových zásielok dňa 7.6.1999 lietadlami Armády Slovenskej republiky. Preprava zásielok sa uskutočnila do Piešťan, Prešova, Malaciek, Sliacha, Košíc a Trenčína (krátku správu a vyobrazenie jednej zásielky sme uverejnili v Zberateľi č.7-8, s.47 - pozn. red.).

Listové zásielky boli v Bratislave opečiatkované príležitostnou poštovou pečiatkou s textom **MEDZINÁRODNÉ LETECKÉ DNI / 5.-6.6. / SIAD '99 / BRATISLAVA 21** 6.6.1999 v čiernej farbe a prídavnou trojriadkovou textovou pečiatkou obdĺžnikového tvaru o rozmeroch 14 x 47 mm v čiernej farbe, na ktorej je uvedená trasa príležitostného letu, typ a okrem jedného prípadu aj evidenčné číslo lietadla. Používali sa nasledujúce prídavné pečiatky (ich vyobrazenie nájdete v dnešnom čísle v rubrike Prehľad príležitostných pečiatok - jún 1999, pozn. red.): Príležitostný let / Bratislava-Piešťany / L-410 FG ev.č.1521 (prepravených 49 zásielok), Príležitostný let / Brati-

slava-Prešov / Mi-24 ev.č. 0813 (52 zásielok), Príležitostný let / Bratislava-Malacky / SU-25 ev.č. 1027 (57 zásielok), Príležitostný let / Bratislava-Sliach / MIG-29 ev.č. 6124 (78 zásielok), Príležitostný let / Bratislava-Košice / L-39 Biele Albatrosy (72 zásielok) a Príležitostný let / Bratislava-Trenčín / Mi-2 ev.č. 4523 (63 zásielok).

O realizáciu tohoto podujatia sa zaslúžili generálporučík Ing. Štefan Gombík a pplk. Ing. Ján Bogár. Zainteresované pošty obdržali pokyny od Západoslovenského riaditeľstva pôšt (Ing. Ivana Mikuša) s tým, aby zabezpečili opečiatkovanie zásielok podľa p. pr. 1095 Poštových pravidiel II na voľnej ploche adresnej strany zásielok. Po opečiatkovaní ich mali vypraviť na dodacie pošty obvyklou prepravnou cestou. Preprava listových zásielok v uzáveroch bola realizovaná 7.6.1999. Na letisku M. R. Štefánika v Bratislave, kde pôsobí pošta Bratislava 21, pre ktorú bola vyhotovená aj príležitostná pečiatka, pracovala pošta Bratislava 214 a používala R-nálepky a dennú pečiatku pošty Bratislava 214.

Známky na zásielkach mali byť opečiatkované len príležitostnou pečiatkou, pošta Bratislava 214 však pečiatkovala známky aj dennou pečiatkou veľmi slabým odtlačkom. Pošta Košice 2 zásielky určené k preprave v SR nepečiatkovala, zásielky do cudziny (ČR) opečiatkovala dennou pečiatkou. Pošta Piešťany 1 pečiatkovala známky dennou pečiatkou, hoci známky už boli opečiatkované príležitostnou pečiatkou Bratislava 21. R a prioritné zásielky neboli poštou vôbec opečiatkované. Pošta Sliach tiež pečiatkovala známky, navyše niekedy aj cez odtlačok príležitostnej pečiatky Bratislava 21. Tie isté zásielky boli opečiatkované ešte aj poštou Zvolen 2 (správne podľa pokynov). Podľa pokynov prevádzkového námestníka Zs-riaditeľstva pôšt správne pečiatkovali pošty v Malackách, Prešove a Trenčíne.

K preprave boli prevzaté listové zásielky obyčajné, doporučené, prioritné, doporučené+prioritné a doporučené+prioritné+do vlastných rúk. Celkove bolo v šiestich uzáveroch prepravených 371 zásielok. □ Jozef Korený

Čistenie hliníkových mincí

V prvom ročníku Zberateľa sme uverejňovali seriál článkov o čistení mincí, ktorý sa stretol so živým záujmom zberateľov. Na žiadosť viacerých čitateľov, najmä nových abonentov, k tomuto námetu sa opäť vraciame. Redakcia.

Vieme, že zhoršujúce sa životné prostredie nepriaznivo pôsobí nielen na živé organizmy, ale aj na všetky predmety okolo nás. Na mince najnepriaznivejšie pôsobí ovzdušie plné zlúčenín síry, ktoré sa prejavuje už za veľmi krátku dobu. Napríklad strieborné mince už po jednom roku pôsobia dojemom desaťročných mincí. Avšak ani mince z ostatných kovov nie sú o nič menej napádané. Povieme si niečo o čistení hliníkových mincí.

V numizmatike je hliník ako mincový kov pomerne mladý. Prvé obetové mince z hliníka boli razené až začiatkom 20. storočia. Bolo to z dôvodu vtedajšej technologickej obtiažnosti výroby hliníka. Od polovice tohto storočia sa však hliník stal jedným z najbežnejších kovov pre výrobu nominálov na celom svete. Značnou mierou k tomu prispelo zistenie, že vlastnosti hliníka sa dajú zlepšiť legovaním (pomocou horčíka), čím sa dosiahne zvýšená odol-

nosť hliníka proti otieraniam, stabilita povrchu a lesku, čo zlepšilo celkový vzhľad razených mincí.

Pripomeňme si, že chemicky čistý hliník (Alumínium, Al) je mäkký, striebristobielý, na rezných plochách lesklý kov. Je tvárny, ľahko obrábatelný i valcovaním (alobal). Z chemického hľadiska ide o kov značne reaktívny k iným prvkom. Táto reaktivita je však potlačovaná tenkou, neviditeľnou vrstvičkou oxidu hlinitého na jeho povrchu, ktorá je veľmi stabilná. Táto vrstvička veľmi dobre chráni kov pred atmosférickými vplyvmi. Nie je preto žiaduce odstraňovať z hliníkových mincí tieto oxidačné pasivujúce vrstvy chemickými metódami, pretože by sa uvoľnila skutočná reaktivita hliníka, čo by malo za následok premenu mince už aj pôsobením vzduchu alebo oplachovej vody na kúsok obyčajného hliníka. Preto hliníkové mince nebudeme čistiť ani alkalickými prostriedkami (mydlá, láhy, saponáty), ale ani kyslými kúpeľmi.

Najvhodnejší spôsob čistenia hliníkových mincí je v ultrazvukovej práčke s roztokom neutrálnych saponátov. Taký roztok je možné použiť aj pri mechanickej čistení mince mäkkou kefkou. Ak by tieto metódy zlyhali alebo ak ide o mincu so zníženou kvalitou spôsobenou opotrebovaním v obehu, prípadne o mincu s ne-

obvyklými škvrnami, môžeme použiť roztok kyseliny dusičnej. To je jediná kyselina, voči ktorej je hliník rezistentný (za bežných podmienok) vďaka silným oxidačným účinkom.

Vhodný roztok kyseliny dusičnej pripravíme z 50 ml 65 percentnej kyseliny dusičnej, ktorú pomaly a za stáleho miešania sklenenou tyčinkou vlieme do 50 ml destilovanej vody. Nikdy nie opačne !!! Riedenie kyseliny opačným postupom by malo za následok prudké uvoľnenie tepla s nebezpečím vystreknutia kyseliny. Je nutné si uvedomiť, že kyselina dusičná je nebezpečná zieravina, ktorá na koži spôsobuje neodstrániteľné žlté škvrny. Pri prípadnom vstreknutí kyseliny do oka je nutné ho okamžite vypláchnuť 1 percentným roztokom jedlej sody a urýchlene vyhľadať lekársku pomoc.

Uvedený roztok necháme pôsobiť na mincu niekoľko minút, pričom pozorujeme proces čistenia. Dochádza pri ňom k postupnému obelievaniu mince a súčasne k vytváraniu pasivujúcej vrstvy. Potom mincu dôkladne omyjeme a osušime. Nakoľko však vytvorené oxidačné vrstvičky sú viac-menej pórovité, je nutné mince konzervovať. Aj pri tomto platí zásada opatrnosti, aby sme si nenarobili viac škody ako úžitku. □ ka

KAPITOLY O ZBIERANÍ POHĽADNÍC ALEBO ÚVOD DO FILOKARTIE (2)

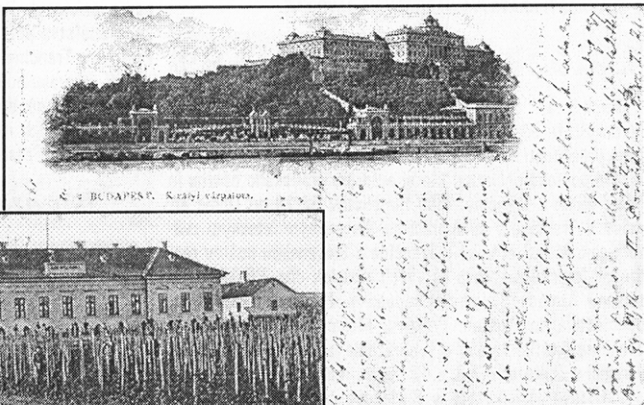
Alexander Urmínský

Obrazová strana pohľadnice

Pôvodne boli pohľadnice určené na zasielanie krátkych správ, ako o tom bolo písané v úvodnej kapitole. Prešli však vývojom, počas ktorého sa menil aj ich vzhľad, menilo sa miesto pre napísanie adresy, odosielateľa i text správy, ako aj umiestnenie obrazovej časti pohľadnice. V súvislosti so spôsobom funkčného i grafického riešenia pohľadnice v odbornej literatúre i medzi zberateľmi sa potom môžeme stretnúť s rôznymi názvami ako napríklad predná a zadná strana pohľadnice alebo *obra-*

zová a *adresná strana* pohľadnice. My budeme používať pre jednoduchšiu orientáciu ten druhý názov.

V súčasnosti je obrazová strana pohľadnice výlučne na grafické vyjadrenie s jeho prípadnou identifikáciou (napríklad názov mesta, druh pozdravu a pod.). Na pohľadnici

Obr. 8 (ľavo) - Obrazová pohľadnica vianohradníckej školy z uhorského Egeru, na ktorej miesto pre napísanie textu je pod obrazovou časťou.

Obr.9 (hore) - Pohľadnica z Budapešti (Kráľovský palác), na ktorej obraz zaberá menšiu časť a pre písanie zostáva podstatne väčšia časť pohľadnice.

môže byť obraz orientovaný *na šírku*, čo je častejší prípad najmä pri miestopisných pohľadniciach. Orientácia *na výšku* je zase bežnejšia pri blahoprajných a žánrových pohľadniciach. Ak obrazová časť tvorí jeden obrazový záber alebo motív, hovoríme o *celkovej pohľadnici*. Je to v súčasnosti najbežnejší druh mies-topisných i žánrových pohľadníc.

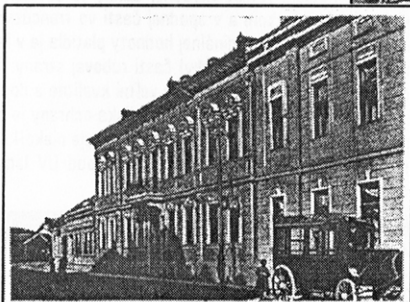
V období platnosti *dlhých adries* sa musela obrazová časť „uskromniť“. Prevažovali vtedy pohľadnice *čistočné*. Na obr. 8 z roku 1900 je obrazová pohľadnica vinohradníckej školy z uhorského Egeru. Miesto pre písaný text je *pod obrazovou časťou*. Na litografických pohľadniciach (napríklad na obr. 2 a 4 reprodukovanych v 1. časti príspevku v minulom čísle) bolo miesto pre text spravidla v *pravej dolnej štvrtine*.

Zriedkavejšie sú pohľadnice, kde obraz zaberá ešte menšiu časť a pre písanie zostáva podstatná časť obrazovej strany. Príkladom je pohľadnica z Budapešti z roku 1899 (obr.9). Približne podobné je rozdelenie plochy medzi obraz a text aj na pohľadniciach orientovaných na výšku.

Ďalšou skupinou pohľadníc podľa obrazovej plochy tvoria viaczáberové alebo *okienkové* pohľadnice. Častejšie sú okienka rovnakej veľkosti a tvaru. Sú v nich prezentované dominant-

Pozdrav z Topoľčan.
Hlavné námestie. Veľkosloň jarmok.

Neuwirth's VILLA HUNGARIA i. Centrum Pöstyén's
Elegant möblierte Hochparterre- und Etagen-Zimmer bietet.

Gesellschaftszimmer im Garten der Villa Hungaria

né objekty mesta či obce a vyskytujú sa najčastejšie na miestopisných záberoch (napríklad okienková pohľadnica Piešťan na obr.6 v minulom čísle). Počet okienok býva od dvoch až po deväť.

Zriedkavejšie sú pohľadnice s rôznymi *polygonálnymi tvarmi*, ktoré sa môžu aj prelínať. Medzi okienkové pohľadnice zaraďujeme aj jednozáberové pohľadnice, kde je obraz umiestnený v obdĺžnikovom alebo oválnom *ráme*.

Prichádzame ku skupine *delených pohľadníc*. Od okienkových sa líšia tým, že využívajú celú plochu obrazovej strany, ktorá je rozdelená najviac na tri polia. Všetky časti delených pohľadníc navzájom súvisia. Napríklad interiér a exteriér, zima a leto, deň a noc. Na ilustráciu pohľadnica z Piešťan - pohľad na vilu Hungária z uličnej fronty a pod ňou záber objektu v jej záhrade (obr.10).

Ak na pohľadnici vidíme iba objekty trvalého charakteru (nemobilné, nepremiestniteľné), budovy, ploty, stromy a pod., hovoríme o *prázdnych pohľadniciach*. Keď však na pohľadnici vidíme napríklad dopravné prostriedky (bicykel, kára, auto, električka...), ľudí alebo zvieratá, hovoríme o *živých*

Obr.10 (vľavo) - Vila Hungária v Piešťanoch, *delená pohľadnica*
Obr.11 (vpravo hore) - Námestie v Topoľčanoch, *živá pohľadnica*
Obr.12 (vpravo uprostred) - Námestie v Topoľčanoch počas jarmoku, *priležitostná pohľadnica*

pohľadniciach. Na živej pohľadnici (obr.11) je námestie v Topolčanoch s bežným, možno nedeľným ruchom. Na ďalšej pohľadnici (obr.12) je to isté námestie počas jarmoku. Rozdiel je priam obrovský. V takomto prípade hovoríme, že ide o **príležitostnú pohľadnicu.** Takými príležitosťami môžu byť napríklad vysiacka kostola, hody, jarmoky, príchod alebo prechod vojsk, štátnické návštevy a veľa iných. Ide o nie pravidelne sa opakujúcu udalosť. Osobitnými príležitostnými pohľadnicami sú **katastrofické pohľadnice** z povodní, požiarov, bombardované a podobných tragických udalostí.

Slovo pohľadnica je odvodené od slova pohľad. Aj toto kritérium nám pomôže presnejšie definovať to, čo na obrazovej časti pohľadnice vidíme. Najčastejší pohľad na objekty na pohľadnici je **priamy pohľad,** kedy pomyselný horizont sa spravidla nachádza vo výške okolo jednej tretiny obrazu. Námestia a väčšie celky sú zvyčajne robené z **nadhladu** alebo z **vtáčej perspektívy,** pri novších pohľadniciach môže ísť o **letecké zábery.** Mosty, viadukty, komíny a iné výškové budovy sú často zobrazené zábermi z **podhladu.** ■

(pokračovanie)

EXOTICKÁ NOTAFILIA (9)

KAMBODŽA

Hlavným mestom tejto konštitučnej monarchie v juhovýchodnej Ázii je osemstatisícový Phnompenh. V krajine žije jediná miliónov obyvateľov, z ktorých až 94% tvoria Khmérovia. Toto budhistické kráľovstvo donedávna sužovala dlhoročná občianska vojna. Komunistickej Červení Khmérovia počas svojej vlády (1975-1979) vyvraždili takmer milión obyvateľov krajiny. V tomto chudobou skúšanom kráľovstve pretrváva dlhoročná hrozba hladomoru. Úradným jazykom je khmérčina, hovorovými tiež francúzština a vietnamčina. Menou platnou v krajine je riel (sto senov). Hodnota 100 KHR je približne 1 Sk.

Na obrázku je bankovka v nominálnej hodnote 100 riellov. Kombináciou všetkých tlačových techník ju vyrobila spoločnosť ABNCo. Rozmery platidla sú 175 x 78 mm a vytlačená je v modrej farbe na kvalitnom bankovkovom papieri bez vodotlaču.

Lícna strana je lingválne spracovaná v khmérskom jazyku. V horných rohoch je numerické označenie nominálnej hodnoty. Vo vrchnej časti je uvedený názov emisnej banky a dvojica šesťmiestnych číselných evidenčných označení platidla. V ľavej časti je slovné označenie nominálnej hodnoty, v pravej obraz napájajúceho sa dobytku na pozadí kresby kambodžskej architektúry. V spodnej časti sú podpisy troch najvyšších predstaviteľov finančnej sféry štátu a neidentifikovaný

khmerský nápis. Ornamentálny rám je doplnený trojicou gilošových rubov v strede ľavej polovice lícnej strany bankovky.

Rubovej strane obrazovo dominuje trojica žien v národ-

ných kostýmoch. Lingválne je spracovaná v khmérskom i francúzskom jazyku. Numerické označenia nominálnej hodnoty sú v horných rohoch. Názov národnej banky je uvedený vo vrchnej časti v khmérskom a v spodnej časti v francúzskom jazyku, slovné označenie nominálnej hodnoty platidla je v ľavej (khmersky) aj v pravej (francúzsky) časti rubovej strany. Tak ako líce aj rub je graficky spracovaný veľmi kvalitne a doplnený celoplošným gilošovým vzorom. Z hľadiska ochrany je bankovka menej prepracovaná. Obojstranne obsahuje niekoľko farebných bodov červenej a žltej farby, ktoré pod UV lampou fluoreskujú naružovo. □ Marián Gladiš

POHLADY DO SVETA

Aby obraz známky nebol jednotvárný

Každá športová disciplína bola už na známkach mnohokrát zobrazená. Preto grafici, ktorí navrhujú súčasne známky tohto druhu to nemajú ľahké, keď chcú prísť s novým výtvarným poňatím niektorého druhu športu. Kanadský grafik P. Haslip z Toronto, ktorý

bol poverený predložiť návrh známky k 23. majstrovstvám sveta vo veslovaní sa to vyriešiť tým, že na návrh prekopíroval fotografiu športovca s veslom 5-krát vedľa seba s odstupňovaným expozičným časom. Tým vznikol dojem päťveslice na pretekárskej trati. Každá postava je však reprodukováaná v inej farbe. Komisii sa návrh ako originálny pozdával a známka v neobyvkle podlhovastom formáte k majstrovstvám sveta v auguste vyšla. □ Zc

Čo všetko je na známkach?

kytujú i dnes, nie sú však, také staré. Takéto sušiarne používali i na južnom Slovensku do čias kolektívizácie. □ Zc

Jedna emisia za vyše 300 frankov

Poriadnu nádielku pripravila liechtenštajnská pošta svojim abonentom na konci mája tohto roku. V tých dňoch sa to uskutočnilo 8. európske športové hry malých štátov, ktoré majú menej než 1 milión obyvateľov. Teraz tu vystupovali športovci z Andory, Islandu, San Marina, Malty, Cypru, Luxemburska a usporiadajúcej krajiny.

K hrám vyšlo 9 príležitostných poštových známok so športovými námetmi. Ako je známe, príležitostné známky - a v posledných rokoch už aj výplatné - vydáva Liechtenštajnsko v malých 20-znamkových háččkoch s ilustrovanými okrajmi a nápismi. Sú to teda zberateľské celky. Faktom je, že známky sú po obrazovej stránke vynikajúce. A keďže k nim boli vydané aj tri FDC a 9 analógických pohľadníc (CM), cena tejto športovej záplavy je tiež na patričnej výške: 310,40 švajčiarskych frankov! □ Zc

STRIEBORNÝ ZBERATEĽ

Organizačný výbor Medzištátnej filatelistickej výstavy SLOVENSKO-CHORVÁTSKO „PODPOĽANIE '99“ na základe rozhodnutia výstavnej jury udelilo **Antonovi KULHÁNKovi** striebornú medailu za exponát Filatelistický časopis ZBERATEĽ vystavený v triede literatúry.

Vydavateľovi k udeľenému oceneniu, prvému tohto druhu, srdečne blahoželáme a prajeme mnoho ďalších úspechov vo vydavateľskej i obchodnej činnosti. □ Redakcia

RECENZIE

Nový špecializovaný katalóg Československo 1918 - 1939

František Beneš: Špecializovaný katalóg Československo 1919 - 1939, vydal Pofis, Praha 1999, 180 strán, cena 298 Kč.

Desať rokov uplynulo od vydania Pôručky pro sběratele čs. známek (A. Dušek a kol., Praha 1988). Spôsob jej spracovania je zrkadlom poznania a hĺbky špecializácie čs. známok v čase vzniku publikácie. Po roku 1990 pomaly vystupovali do popredia otázky kto (keď?, ako?) pripraví moderný špecializovaný katalóg poštových známok medzivojnovkej ČSR? Neľahký úlohu vyriešil po 10 rokoch zástupca mladej generácie publicistov. F. Beneš je dynamický publicista, ktorý spája schopnosť odborne pracovať a súčasne publikovať výsledky svojej odbornej práce. Čo obsahuje nový katalóg? Bude dobrým pomocníkom pre generálnych zberateľov, pre začiatočníkov alebo skúsených špecialistov a profesionálov vo filatelii, aké chyby má nový katalóg?

Problematika vydania Hradčany je spracovaná ne veľmi dobrej odbornej úrovni a môžem konštatovať, že obsahuje všetky dôležité informácie pre hlbokú špecializáciu tohto vydania. Katalóg informuje čitateľa o špirálových a priečkových tyloch na známkach (kresba e), spojených tyloch, farebných mutáciách, zubkoviach, medzihárkoch, falzifikátoch na škodu pošty a zberateľov. Všeobecne túto oblasť, vrátane cenového hodnotenia, možno označiť ako kvalitne spracovanú, bez podstatných chýb. Dobré je spracovaná aj hodnotová relácia a autor nepochybné využil pri písaní tejto časti osobné skúsenosti z medzinárodných aukcií firmy Profil. Tabuľky a obrazová časť kapitoly Hradčany sú jasné a prehľadné.

Zmysel pretače POŠTA / ČESKOSLOVENSKÁ / 1999 na známkach bývalej rakúskej a uhorskej poštovej správy je diskutabilný aj po 80 rokoch. Poštová potreba pretače bola nulová: Známky vydania Hradčany boli v druhej polovici roku 1919 všeobecne prístupné v potrebnom množstve a nominálnom spektre na každej pošte alebo poštovní. Vydanie PČ 1919 nesie nezmateľnú pečat manipulácií v tlačiarňach a netransparentnosti predaja známok. Štátny dozor pri pretači nebol zabezpečený. Vydanie PČ 1919 je ekonomicky veľmi náročné oblasťou československej filatelie, ale poskytuje mimoriadne možnosti vybudovať kvalitnú špecializovanú zbierku alebo výstavný exponát. F. Beneš venuje veľkú pozornosť polohám nesymetrickej prievitky na uhorských známkach vydaných Turul, Kosci, Parlament, Karol a Zita, vojnové príplatkové známky, novinová známka, náhľadná známka a doplatné známky. Detailné informácie o prievitkách sú prevzaté zo zahraničnej literatúry (Surányi L. - Visnyovszki G.: A magyar bélyegek kézikönyve, Gondolat, Budapest 1986). Zaradenie tejto informácie do kapitoly o uhorských známkach s pretačou považujem za správny krok k hlbšej špecializácii vydania PČ 1919. Typológia pretače PČ 1919 (druh pretače A až G) je spracovaná na monografickej úrovni. Problematika výrobných nedostatkov (neúmyselné alebo úmyselné chyby pri pretači) a problematika nevydaných známok s pretačou PČ 1919 sú spracované dobre a prehľadne. Celistvosť so známkami PČ 1919 sú na 90 alebo 95 %

filatelistického pôvodu, v katalógu však chýba aspoň orientačné hodnotenie celistvosti.

Knižtlačové vydania (TGM 1920, Holubica, Oslobodená republika, Veda a hospodárstvo 1920, 1923) sú medzi špecialistami veľmi obľúbené a poskytujú radosť špecialistovi na rôznom stupni ekonomickej aj materiálovej náročnosti. Všeobecne konštatujem, že kvalita spracovania týchto vydání výrazne zaostala za kvalitou vydania Hradčany. Táto skutočnosť prekvapuje najmä v prípade vydání Oslobodená republika alebo Veda a hospodárstvo 1923. Úroveň a kvalita ich spracovania neprekročila dvadsaťročný tieň minulosti. Preto? Niektoré hodnoty vydania Oslobodená republika existujú so zúbkovaním r. 13 % alebo LH 14. Katalóg neregistruje a nehodnotí celistvosti s týmito známkami, celistvosti vyplnené známami zo známkových zošitkov (TB), neregistruje a nehodnotí celistvosti s významnými doskovými chybami a ich reťušími (vajičko, postava bez hlavy), celistvosti so spojenými typmi, nehodnotí použité falzifikáty na škodu pošty (Oslobodená republika, hodnoty 50, 60, 250 h, hodnota 100 h sa vyskytuje nepoužitá alebo nalepená na úradnom obežníku). Preto autor zvolil iný prístup v prípade Hradčian (Vejpřty)? Vydanie Veda a hospodárstvo 1923 je spracované na úrovni miernej špecializácie, hodnotenie celistvosti bez prihliadnutia na typ známky, osobitne v prípade násobného použitia niektorej známky, bolo akceptované pred 10 rokmi. Čitateľ nezistí, prečo F. Beneš ignoruje kresbu IV. typu (F. Žampach a kol., Brno 1990). Ak autor rozlišuje iba tri typy kresby VaH 1923, mal by upozorniť čitateľa na túto skutočnosť a vysvetliť mu ju.

Obdobie tlače poštových známok na priesvitnom papieri. Jubilejná séria 1923 a jej dve pretače sú spracované solídne, obsahujú všetky informácie na úrovni kvalitného špecializovaného katalógu. Výpltné známky TGM (hlbkotlač, oceľotlač z plochy alebo rotačná oceľotlač) sú spracované prehľadne. Autor sa vrátil k tradičnému typologickému rozdeleniu (typ I až VII) oceľotlačových známok. Nevysvetliteľná je skutočnosť, prečo autor nezaradil do obrazovej časti (mierka 1:1) známky TGM I. typu so zvislou a vodorovnou priesvitkou. Tento etalón je veľmi dôležitý pre priemerného zberateľa, pretože dovoľí vizuálnu identifikáciu druhu priesvitky (zvislá, vodorovná) na voľnej známke alebo na známke na celistvosti na základe veľkosti obrazu. Hodnotenie celistvosti so známkami I. typu (1 až 5 Kč) je nevyhnutné rozdeliť na dve skupiny: Zvislá alebo vodorovná priesvitka známky. Krajinky malého a veľkého formátu, na papieri s priesvitkou a bez priesvitky, sú spracované dobre v rozsahu špec. katalógu. Pripomienky možno vysloviť vo vzahu ku hodnoteniu celistvosti so zvitkovými známkami a hodnoteniu známok s navádzacou časťou zvitku.

Známky tlačené oceľotlačou v rytinách K. Seizingera alebo B. Heinza v období 1928 až 1939 sú spracované na štandardnej úrovni špecializovaného katalógu. Pozorný čitateľ nájde v tejto časti katalógu vážny nedostatok. F. Beneš uvádza ako dátum skončenia platnosti niektorých čs. známok paušálne 15. december 1939, ak platnosť konkrétnej známky neskončila skôr. Táto informácia je pravdivá pre skončenie platnosti čs. známok (výpltné, letecké, novinové, doplatné, doručné) výhradne na území protektorátu Čechy a Morava. Platnosť niektorých leteckých známok skončila na území Slovenskej republiky už 31. marca 1939. Platnosť výpltných známok (nominálne hodnoty 1.20 až 10 Kč) skončila 16. apríla 1939, platnosť novinových známok skončila 10. júla 1939 a platnosť doplatných známok skončila až 31. júla 1940 (podrobnosti pozri: J. Tekeř, Filatelie, č. 10 / 1996, s. 8-10).

Odporúčam, aby v budúcnosti nové vydania katalógu rešpektovali historické skutočnosti a v prípade potreby oznámili rôzny dátum skončenia platnosti určitej známky. Túto prax história pozná v prípade Rakúsko-Uhorska. Platnosť známok vydania 1867 skončila v Uhorsku 31. júla 1871, ale v Rakúsku skončila až 31. októbra 1884.

Letecké známky z obdobia 1920 až 1939 sú spracované na priemernej úrovni. F. Beneš prekvapujúco nevenuje pozornosť hodnoteniu známok (vydanie 1930) s odlišnými zúbkovami (1936) na celistvostiach. Novinové známky katalóg predstavuje na všeobecne prijateľnej úrovni a venuje dostatočnú pozornosť novinovým provizóriím nálepkám a výpltným pečiatkam. Doplatné známky sú spracované na solídnej úrovni, najmä špecializácia doplatných pretačových provizórií (Hradčany, Oslobodená republika, Veda a hospodárstvo 1920, doplatné). Pretačové známky vydania Hradčany sú spracované aj s prihliadnutím na špirálové a priečkové typy základnej známky. V katalógu chýba hodnotenie novinových známok na novinách alebo na obaloch z balíkov novin a chýba aj hodnotenie doplatných známok na celistvostiach alebo formulároch. Vydanie SO 1920 je kvalitne spracované na súčasnej úrovni poznania.

F. Beneš venuje pozornosť aj problematike čs. predbežných a súběžných (od 18. decembra 1918) známok. Táto problematika je náročná na poznanie historických súvislostí a stále poskytuje pole študijným zberateľom. Úroveň spracovania problematiky zostala praveľmi slabá s príručkou (A. Dušek a kol., 1988). V oblasti uhorských predbežných známok upozorňujem čitateľa na tlačovú chybu (s. 186). Správne má byť reprodukováná známka Parlament (50 f) s nápisom MAGYAR KIR. POSTA. Niektoré uhorské známky s pretačou KÖZTÁRSASÁG (republika) alebo maďarské známky s nápisom MAGYAR POSTA boli v roku 1918, resp. 1919 použité na území Slovenska, ale nie sú zaradené do skupiny čs. predbežných známok. Vo výnimočných prípadoch (použitie na Podkarpatskej Rusi v roku 1919) môžu byť zaradené do skupiny súběžných známok. Exaktné spracovanie náročnej problematiky prekračuje možnosti recenzie alebo špecializovaného katalógu. F. Beneš formálne registruje medzi čs. predbežnými známkami uhorské doplatné známky „čierne číslo“ (vydania 1903 až 1909) a píše: „Známky Mi. č. P1 - P33 v době vzniku ČSR platily, ale nám jako předběžné nebo souběžné nejsou dosud známy.“ Celistvoť (pozi farebnú reprodukcii na 2. strane obálky) dokumentuje použitie dvojpásky známok 50 f „čierne číslo“ a známky 20 f „červené číslo“ na pošte Bratislava 1 (Pozsony | e 1 e / 919 MAR -6). Výnimočná celistvoť dokumentuje použitie známky „čierne číslo“ vo funkcii predbežnej známky a existenciu spoločného použitia so známkou „červené číslo“ (vydanie 1914). Do skupiny predbežných známok patrí aj doplatné provizórium (vydanie 1915): Červená pretač číslice 20 na doplatnej známke „čierne číslo“ v hodnote 100 f. Pretač existuje na známkach vydaní 1903 a 1905/1906. Predbežne nie je známe použitie známky na celistvosti vo funkcii čs. predbežnej doplatnej známky.

Nový špecializovaný katalóg Československo 1918 - 1939 z pera F. Beneša je graficky a polygraficky dobre pripravený publikácia. Katalóg bude solídno pomôckou pre rôzne skupiny zberateľov a profesionálov. Úroveň katalógu zodpovedá súčasnému záujmu o špecializáciu čs. známky z medzivojnového obdobia. Pripomienky ku katalógu môžu zlepšiť nové vydanie katalógu, na ktoré, dúfam, nebudeme čakať 10 rokov.

Doc. Ing. Jozef Tekeř, CSc.

CHCETE MAŤ SPRÁVNE DORUČENÉ VAŠE LISTOVÉ ZÁSIELKY?

Takto formulovaná otázka je názov príručky, ktorú vydala Slovenská pošta a pred niekoľkými týždňami sa dostala do rúk užívateľom poštových služieb. Rozsahom útlá publikácia, ktorú zostavil Ing. Peter Kostov, kladie si za cieľ prispieť ku skvalitneniu poštových služieb zabezpečením informovanosti používateľov poštových služieb o správnom podávaní listových zásielok. To by malo na jednej strane prispieť k zefektívneniu procesu triedenia listových zásielok a dostatočnému využitiu automatických triediacich línií a na druhej strane k zvýšeniu kvality poskytovaných služieb hlavne z pohľadu doby dopravy a doručovania zásielok. Publikácia má tri kapitoly.

Prvá kapitola sa venuje obalom listových zásielok, kde sa čitateľ môže oboznámiť s podmienkami prepravy listových zásielok podľa ustanovení Poštového poriadku. O akú konkrétnu problematiku listových zásielok ide, mnoho napovedá už samotný názov jednotlivých častí kapitoly: Rozmery a hmotnosť, Vyhodenie obálok a lístkov, Papier obálok a lístkov, Potlač adresných strán obálok a lístkov. Druhá kapitola je venovaná adresným údajom listových zásielok. V tejto kapitole sa môže veľmi presne dozvedieť, kde má byť umiestnená adresa a aké má adresná strana obálky rozdelenie, aký má mať adresa obsah, spôsoby písania adresy a PSČ ako aj príklady najčastejších chýb pri písaní adresy (spolu 13 popísaných i názorne vyobrazených príkladov). Tretia kapitola prináša vzory správneho písania adresy a adresných strán listových zásielok. Opäť názorné príklady ako majú byť správne napísané adresy na jednotlivých druhoch obálok.

Príručka poskytne užitočné poznatky každému užívateľovi poštových služieb. Zberateľ, zaujímajúci sa o poštovú históriu z obdobia automatizácie poštovej prepravy, mal by mať túto príručku stále pri ruke. Pre toho, kto si vyhotovuje vlastné obálky alebo lístky, príručka je návodom na dodržiavanie normotvorných predpisov v tejto oblasti. □ V.K.Németh

ČO PIŠU INÍ

FILATELIE (ČR) ■ 7 a 8 / 1999

Júlové číslo prináša článok Karola Čapka k 150. výročiu vlakových pôst v Čechách. Jiří Horák píše o Leonardovi da Vinci a jeho predstavách o doprave. Pridáva aj výsledky výstavy IBRA '99 z pohľadu námätára. Jaroslav Petráček hodnotí zase výstavu O-LYMPSPORT '99. Malá škola filatelie pokračuje treťou časťou Vladimír Feldmana Ako sa hradili a hradia poštové poplatky, druhú časť má seriál Plán inštalácií APOST na 2. polrok 1999. Rubrika Odborná literatúra prináša recenzie katalogov Michel: Rakúsko špeciál, Švajčiarsko/Lichtenštajnsko špeciál a Celiny Nemecka. Zastúpená je aj fiskálna filatelia príspevkom Z dejín kolkovania v českých krajinách. Prílohu tvorí dvojlíst, dodatok k Monografii čs. známok SR 1920.

V ôsmom čísle Filatelie sa dočítame o vysokých frankatúrach z obdobia ČSR I. v článku V. Schödelbauera, o zatmení Slnka vo filatelii (značka -ir-), výstavu v Poštovom múzeu Zlatý več kartografie propaguje J.Hánl. O Pošte českých vojakov v zahraničných misiách v rokoch 1998-1999 píše Miloslav Čech. Výstavu PHILEXFRANCE '99 hodnotí v Británii žijúci O. Hornung, poštovú históriu na IBRA '99 zase V. Vaníček. Z ďalších článkov: Zvero-

kruh na našich výplatných známkach, Perforačné rámce nemusia byť rovnaké, Najdrahší list na svete. Prílohu tvorí jednodňová vstupenka na výstavu SBĚRATEL. □ ik

BÉLYEG VILÁG (Maďarsko) ■ 7-8 / 1999

Letné dvojčíslo časopisu prináša obrazovú reportáž i hodnotiaci článok o výstave usporiadanej k 72. Dňu známky (P.Kallós) ako aj o udeľených vyznamenaniach, ktoré pri tejto príležitosti boli udeľené tvorcom známok i filatelistom. Rovnako problematikou sa zaoberá aj ďalší príspevok - o výstave IBRA '99 v Norimbergu píše komisár výstavy I. Galtz. V rubrike Stručne je uverejnený rad zaujímavých kratších príspevkov ako napríklad o službách FILA-POSTA, hungarikách na známkach Argentíny, Izraela či Švédska, provizórnych denných poštových pečiatkach. V rubrike Mladým zberateľom je zaujímavý príspevok o portrétoch fyzikov v učebniciach zhotovených podľa známok (S.Zátanyi s.t.a ml.) a prvá časť seriálu O známkach inak - O kompozícii známok (A. Halászová, Poštové múzeum). Z ďalšieho obsahu dvojčísla spomenieme niektoré príspevky aspoň v tituloch: Zo sveta znaleckých značiek (D.Flasch), O medzinárodných odpovedkách trochu z iného pohľadu, I.časť (Dr.M.Szinay), Poštové Rusi pre potreby vzdelávania (L.Hrabál), R-nálepky Podkarpatskej Rusi očami rakúskeho zberateľa (L.Hahn), Najnovšie maďarské CM (S.Szekerés) a T-lístok ako nové „biele miesto (S.Filöp). Vnútrozväzovej problematike sa venujú príspevky Zrodilo sa antidemokratické rozhodnutie? a Ozveny na stretnutí vo Viedni. Časopis nadväzuje na v predchádzajúcich rokoch uverejnené katalogy maďarských príležitostných poštových pečiatok a uverejňuje katalog za rok 1998 (zostavil L.Nyirádil). □ vkn

FILATELISTA (Poľsko) ■ 7 / 1999

Siedme číslo poľského časopisu Zväzu poľských filatelistov prináša filatelistický materiál na tému J. Slowacki k jeho 190. výročiu narodenia a 150. výročiu úmrtia z pera B. Rejnovského. J. Berka uvádza prvý diel seriálu o chybotlačiacich na poľských celinách. Tradične je venovaný článok pošte z niektorého koncentračného tábora, tento raz z Bergen-Belsenu (A.Kaniški). O rozmeroch pre tlačí Krakovského vydania 1919 na rakúskych známkach píše J. Melnik. V námetovom článku sa J.Partiniewicz venuje tematike filmu (ale nielen tomu). O prvom zjazde absolventov štúdia filatelistiky píše H. Bialek, v seriáli Zahraničné aukcie J.Z.Piekut hodnotí výsledky 15. aukcie berlínskej firmy H.Köhler. □ ik

IKAR (Poľsko) ■ 25 (75) Máj 1998

Jubilejné číslo informačného bulletinu PZF pre aerofilateliu vyšlo v novej vylepšenej podobe. Spravodajca je už vytlačенý v tlačiarňi (predtým vychádzal rozmožovaný len na kopirovacom stroji) na dobrom papieri, s kvalitnou na kriedovom papieri vytlačенou obálkou a aj kvalitnejšiu redakčnou a grafickou úpravou. Ako v úvodníku píše šéfredaktor M. Swemzin, nový šat bulletinu dostal vďaka sponzorovi i podpore zväzu. Podstatnú časť bulletinu tvorí príspevok A. Glowacza Poľská aerofilatelia v roku 1998, ktorý má kapitoly: (A) Príležitostné pečiatky, (B) Preprava zásielok lietadlami PLL LOT a zahraničných leteckých spoločností, (C) Preprava poštových zásielok na vnútroštátnych tratiach, (D) Vrtulníkové lety, (E) Balónové lety, (F) Poštové lístky bez natlačených známok, (G) Príležitostné R-nálepky a (I) Priplatkové letecké nálepky. Bulletin uverejňuje aj doplnok k prehľadu poľskej aerofilatelie v roku 1997 a článok Z. Kledeckého o prvej poľskej leteckej poštovej preprave 21.6.1919 na trati Berlin-Varšava. □ vkn

VÝMENA • KÚPA • PREDAJ • KONTAKTY

INZERCIA

Podmienky inzerovania: Cena za jeden riadok v rubrike INZERCIA je 20 Sk. Za inzerát zvýraznený rámečkom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme 30%-nú zľavu. Abonentí časopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma.

Uhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. Inzeráty prosíme písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Uverejnené sú v najbližšom čísle časopisu v došlom poradí.

Komerčné inzeráty resp. reklamy vrátane ich grafickej úpravy účtujeme na základe osobitného sadzovníka, ktorý na požiadanie zašleme, alebo dohodou.

**POŠTOVÁ BANKA
BANKA PRE TEBA**

Poštová banka a.s.

zabezpečuje komplexné služby v domácom platobnom styku na všetkých poštách SR.

Okrem základných služieb poskytuje Poštová banka a.s. aj doplnkové služby prostredníctvom bankovej zložienky, šekovej poukážky a dobierkovej zložienky.

**VYUŽÍVAJTE SLUŽBY
POŠTOVEJ BANKY,
JE TU PRE VÁS**

FILATELIA

Vykupujeme hodnotné známky, mince, bankovky, pohľadnice, korešpondenciu, aj celé zbierky. Prevezmeme tiež do komisného predaja.

Predajne:
BRATISLAVA, Obchodná 13,
☎ 07 / 5293 2600
NITRA, Štúrova 14, ☎ 087 / 528 227

Ervín SMAŽÁK
Lotyšská 16
821 06 Bratislava
tel.: 07/45246 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch (prítlač, príležitostné poštové ☉ a strojové príležitostné ☉).

Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková služba (Novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné poštové materiály na tému Olympia a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Prijímam do komisného predaja poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore majú 10% -nú zľavu pri materiáloch firmy ERVO.

■ **PREDÁM ★★ ZBIERKU ČSR II ŠPECIALIZOVANÚ** vrátane priehradkových listov, 4 - blokov, hárdčekov, mnohých papierov, typov, doskových vád a výrobných odchylok. Katalógová cena cca 100.000 Sk za 50.000 Sk. Ing. Štefan Bránsky, Hospodárska 12, 917 01 Trnava. Z 089/99

■ **PREDÁM BANKOVKY A MINCE** (súčasné i staré), mince Rakúsko-Uhorska (od 1526 po 1918). M. Ágg, Žeratinaova bašta 17, 940 56 Nové Zámky Z 090/99

■ **PREDÁM ZBIERKU 4150 RN / ČSSR** a nepoužitú pohľadnicu USA, Bremen, Paríž, Praha (1930). Ing. Miroslav Vester, Javorníka 21, 974 11 Banská Bystrica Z 091/99

■ **KÚPIM DOKLADY BALÍKOVEJ A PEŇAŽNEJ POŠTY** z územia Slovenska od predznámkového obdobia po súčasnosť. Dušan Evinic, Poľská 4, 040 01 Košice. Z 092/99

■ **ZA VÝHODNÝCH PODMIENOK PREDÁM ★★ aj ☉ známky Slovenského štátu 1939-45.** Sú aj lepšie položky. Jozef Mihalák, Park Dukel-

ských obetí 6, 040 01 Košice, ☎ 095 / 6330 694. Z 093/99

■ **PREDÁM KRABICU ZNÁMKOV**, ktorá obsahuje ☉ zn. ČSR, ČSSR, celistvosti ČSR I vrátane Hradčian, za 500,- Sk. I.Sukovský, Moyzesova 19, 058 01 Poprad. Z 094/99

■ **PREDÁM 2 OBÁLKY LETU REMEKA 1.** výročie spoločného letu za 150 Sk. Robert Kytko, 908 74 Malé Leváre 74. Z 095/99

■ **PONÚKAM ★★ ČS. PL 2369/A, B,** tiež 4-blok 2164 bp ov. +zn., 1106 oz, 2090 bp, PL L 77 oz, SR 161 obe (900), a iné PL, A, zn. K.Fabian, Krakovská 9, 040 11 Košice. Z 096/99

■ **KÚPIM ☉ ZNÁMKY I. EMISIE UHORSKA** aj jednotlivu. I. Sukovský, Moyzesova 19, 058 01 Poprad. Z 097/99

■ **PREDÁM ★ CELINY ZSSR** vydaných v rozpätí rokov 1974 až 1990 - obálky 104 ks, poštové lístky 239 ks. Adresa: Milan Halász, Ovrútská 12, 040 22 Košice. Z 098/99

Firma **ZBERATEĽ**

stále vykupuje
**HODNOTNÉ ZBIERKY
I JEDNOTLIVÉ KUSY
ZNÁMOK, MINCÍ
A POHL'ADNÍC**

**Diskrétnosť zaručená
Platba v hotovosti**

**Predajňa:
831 02 Bratislava,
Račianska 17
☎ 07 / 44 250 149**

e- mail: zberatel @ netlab.sk

Otvorené pondelok až
piatok od 10.⁰⁰ do 18.⁰⁰ hod.
Z 085/99

ALBUM ZIKA

**NEHL'ADAJTE MA DOMA
NÁJDETE MA NA INTERNETE**

**WWW.HOME.SK/SHOP/
ALBUM / ALBUM.HTM
MZIKA @ HOTMAIL.COM
TEL/FAX.: 07/4342 9386
Z 086/99**

FIRMA ALBUM

stále vykupuje
lepšie zbierky známok, sta-
rých pohľadníc,
obálok a iných filat. materiá-
lov, mincí a bankoviek.

Vykupujeme lepšie položky
★ Číny do 15 Sk MM.

Tiež ★ známky
Hong-kong a Macau.

**ALBUM, Lazaretská 11
811 08 BRATISLAVA
TEL / FAX: 07 / 5296 7411
Z 087/99**

*Využite spojenie s redakciou
i predajňou ZBERATEĽ
aj cestou elektronickej pošty*

zberatel@netlab.sk

PONUKA - ALBUM

Lazaretská 11, 811 08 Bratislava, ☎ 07 / 5296 7411
Záujemcom zašleme ponukový zoznam (alebo xerox) nasledovných filatelistic-
kých materiálov

SŠ 1939-1945 ★★, ⊙
SR 1993-1997 ★★, ⊙
SR čiernotlače
SR rôzne
ČSR I ★★, ⊙
ČSR II ★★, ⊙
ČSR II čiernotlače
ČSR II odchýlky papiera
ČSR II doskové vady
ČSR II rôzne
ČR 1993-1997 ★★, ⊙
ČR čiernotlače
ČR rôzne
Čechy a Morava ★★
Nemecko do roku 1945 ★★, ⊙
BRD ★★, ⊙
Berlín ★★, ⊙
Staronemecké štáty ⊙
Nem. obsadené územia ★★, ⊙
DDR ★★
Albánsko ★★
Bulharsko ★★
Maďarsko ★★, ⊙
Poľsko ★★
Rumunsko ★★
Mongolsko ★★
Rusko + ZSSR ★★
USA ★★, ⊙
Kanada ★★
Austrália ★★
Japonsko ★★, ⊙
Severná Korea ★★, ⊙
Vietnam ★★, ⊙
Anglicko ★★, ⊙
Belgicko ★★, ⊙
Bosna ★★, ⊙
Dánsko ★★, ⊙
Fínsko ★★
Francúzsko ★★, ⊙
Gibraltár ★★
Grécko ★★
Írsko ★★
Island ★★
Taliansko ★★
Juhoslávia ★★
Liechtenstein ★★
Luxemburg ★★
Malta ★★
Monako ★★

Holandsko ★★
Chorvátsko ★★
Nórsko ★★
Rakúsko ★★, ⊙
Portugalsko ★★
San Marino ★★
Švédsko ★★
Srbsko ★★
Španielsko ★★
Švajčiarsko ★★, ⊙
Turecko ★★
Vatikán ★★

■ **N á m e t y**

Fauna rôzna
Vtáci
Ryby
Vodné živočíchy
Kone
Psy, mačky
WWF
Prehistorická fauna
Motýle
Hmyz
Plazy
Flóra - huby
Minerály
Autá
Lode
Vlaky
Kozmos
Lietadlá
Šport
Skauting
Umenie
■ **ANGLICKÉ KOLÓNIE**
Juraj
Alžbeta
■ **MINCE + BANKOVKY**
SŠ 1939-1945
Čechy a Morava
ČSR I
ČSR II
■ **TELEFÓNNE KARTY**
ČSR
SR od roku 1993
Európa
Zámorie
Fauna

ZBERATEĽ PONÚKA

V tejto rubrike ponúkaný materiál je možné zakúpiť v predajni ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, číslo telefónu 07 / 44250 149, e-mail: zberatel@netlab.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky, k cenám účtujeme poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu Zberateľ.

PRE ABONENTOV ČASOPISU POSKYTUJEME NA VŠETKY PONÚKANÉ POLOŽKY 5 % ZĽAVU !

NÁMETY ☉

Afganistan 1998, Vtáky, 6+H	27,-
Afganistan 1999, Psy, 6+H	29,-
Afganistan 1999, Lokomotivy, 6+H	29,-

Benin 1999, Orchidee, 6+H	29,-
Benin 1999, Vtáky, 6+H	27,-
Benin 1999, Plachetnice, 6+H	27,-
Benin 1999, Ryby, 6+H	29,-

Cambodge 1998, Mačkov.šelmy, 6+H	27,-
Cambodge 1999, Zajaca (Čínsky rok zajaca), 6+H	27,-
Cambodge 1999, Psy, 6+H	27,-
Cambodge 1999, Motýle, 6+H	27,-
Cambodge 1999, Mačky, 6+H	27,-

Cambodge 1999, Pravec, 6+H	29,-
Cambodge 1999, Morská fauna, 6+H	29,-
Guinea 1998, Loď Greenpeace+vtáky, blok (6)	20,-

Niger 1998, Papagáje, blok (9)	30,-
Saharai 1998, Psy, 6+H	27,-
Saharai 1999, Ryby, 6+H	29,-
Saharai 1999, Dravé vtáky, 6+H	29,-
Somali Rep. 1999, Psy, 6+H	27,-
Somali Rep. 1999, Papagáje, 6+H	29,-
S.Tomé e Principe 1995, Kone, blok (9) + 2 H	50,-
Tchad 1999, Vodné vtáky, 6+H	27,-

Togo 1999, Psy, 6+H	29,-
Togo 1999, Mačky, 6+H	29,-

POMÔCKY

Lupa (priemer 60 mm) zväč. 2 x + šošovka 5 x	95,-
Lupa s presvietením Ø 30 mm zväč. 6x (2 ceruzkové batérie)	495,-
UV lampa, ručná (4 ceruzkové batérie)	495,-
UV lampa, stolová 220V	790,-
Pinzety Prinz - Solingen, špicaté, lopatkovité, okrúhle - ks	85,-
Zúbkometer kovový v puzdre ks	15,-

Hawidky čierne :

Baliček - šírka 31 mm	60,-
Baliček - šírka 35 mm	60,-
Baliček - šírka 43 mm	60,-
Baliček - šírka 48 mm	60,-
Baliček - šírka 58 mm	60,-
Hawidky na PL - kus	12,-

Hawidky biele (priesvitné)

Baliček - šírka 38 mm	60,-
Baliček - šírka 43 mm	60,-
Baliček - šírka 48 mm	60,-

Baliček - šírka 52 mm	60,-
Baliček - šírka 59 mm	60,-
Hawidky na PL - kus	12,-

MINCE

Sady mincí - SR

Slovensko 1993	180,-
Slovensko 1994	180,-
Slovensko 1995	380,-
Slovensko 1996	180,-
Slovensko 1997	180,-
Slovensko 1998	210,-
Slovensko 1999	190,-

LITERATÚRA

Špecializovaný farebný katalóg SLOVENSKO 1997-1998	50,-
Kompletný ročník Zberateľ 1997	190,-
Kompletný ročník Zberateľ 1998	220,-
Monografia československých známok, 3. diel - výplatné známky (1923-39) a celiny (1923-28)	380,-
Monografia československých známok, 4. diel - známky letecké, novinové, doplatné, spešné a doručné	320,-
Monografia československých známok, 16. diel I + II - čs. poprevratové pečiatky 1918-20	160,-
Monografia československých známok, 17. diel I + II - čs. pečiatky 1918-39	160,-
Katalóg TRJAN: Privátne prítlačé na celinách ČSR a ČR 1945-96	390,-
Katalóg MICHEL WEST I + II, 1991-92	560,-
Katalóg MICHEL WEST I + II, 1990-91	450,-
Katalóg MICHEL OST, 1998-99	850,-
Katalóg MICHEL OST, 1995-96	640,-
Katalóg MICHEL ÁZIA I + II, 1994	1350,-
Katalóg MICHEL ÁZIA II, 1989-90	450,-
Katalóg MICHEL Nemecko, 1983	95,-
Katalóg MICHEL Nemecko, 1985-86	120,-
Katalóg MICHEL Nemecko, 1991-92	175,-
Katalóg YVERT EURÓPA I + II, 1979	230,-

Katalóg YVERT ZÁMORIE, 1968	135,-
Katalóg ZUMSTEIN EURÓPA, 4 diely, 1984	320,-
Novotný: Mince Františka Jozefa 1848-1516	145,-

RÔZNE

Albumové listy „Ružička“:

SŠ 1939-45	159,-
detto zasklené	480,-
SR 1994-96	á 48,-
detto SR 1993	60,-
detto SR 1997	50,-
detto SR 1998	65,-
SR 1994-96 zasklené	á 180,-
detto SR 1993	220,-
detto SR 1997	200,-
detto SR 1998	260,-
ČR 1993-96	á 48,-
detto ČR 1997	50,-
detto ČR 1998	115,-
ČR 1993-96 zasklené	á 180,-
detto ČR 1997	200,-
detto ČR 1998	365,-

Albumové listy „Ružička“, čisté s nápisom SLOVENSKO	á 3,50
s nápisom ČESKÁ REPUBLIKA	á 3,50

Filatelistické nálepky

PRINZ (1000 ks) - balíček	52,-
---------------------------	------

Zásobník na známky

LINDNER, 30-listový	760,-
---------------------	-------

Dominica, Rôzne - 150.výr.nar.Bethovena, strieb. svadba anglickej kráľovnej, skauti ai. ★ ★ (5)	6,-
Dominica, Vodné vtáky, mušľa ★ ★ (3)	3,-
Dominica, Kosmos, lety na Mars ★ ★ (4)	5,-
Francúzsko 1969, Umenie ★ ★ (2)	8,-
detto s kupónom ★ ★ (2)	12,-
Haute-Volta 1984, Loptové hry ⊙ (5)	5,-
Kampučea 1983, Vtáky ⊙ (5)	5,-
Kampučea 1983, Plazy ⊙ (6)	6,-
Kampučea 1985, Vtáky ⊙ (6)	6,-
Kirgistan 1995, Dravé vtáky ⊙ (7)	7,-

Laos 1959, UNESCO, ★ ★ (4)	10,-
Laos 1987, ZOH Calgary '88 ⊙ (6)	6,-
Laos 1988, Histor. lokomotívy ⊙ (5)	5,-
Maďarsko 1989, Kone ★ ★ (3)	4,-

Nicaragua 1984, Mačky ⊙ (7)	7,-
Vatíkán 1966, Milénium kresf. ★ ★ (6)	8,-

RUMUNSKO ⊙

V RÁMCI AKCIE PREDAJA ZA VÝRAZNE
ZNIŽENÉ CENY PONÚKAME AJ NASLE-
DUJÚCE SÉRIE RUMUNSKÝCH ZNÁMOK
(katalóg. čísla MICHEL):

2195-02 ZOH Innsbruck 1964 (8)	10,-	2442-51 Kvetý botan. záhrad (10)	8,-
2203-10 detto strihané, iné farby (8)	15,-	2460-64 Lovná zver (5)	8,-
2238-47 Výskum vesmíru (10)	12,-	2639-57 Ako sa vozi pošta (19)	8,-
2248-57 detto strihané (10)	15,-	2747-54 Šport (8)	7,-

2345-52 Zlaté medaily LOH Tokyo (8)	10,-
2353-60 detto strihané (8)	15,-
detto blok č.59	25,-
2407-12 ME v streľbe (6)	6,-
2413-18 detto strihané (6)	10,-

2427-29 Kosmos (3)	5,-
2430-39 Vodné vtáky (10)	10,-

!!! AKCIA !!!

PONÚKAME CTENÝM ZÁKAZNÍKOM
MŮŽNOSŤ NÁKUPU RÔZNYCH NÁ-
METOVÝCH SÉRIÍ ZA VÝRAZNE ZNÍ-
ŽENÉ CENY. PONUKA PLATÍ DO VY-
ČERPANIA ZÁSOB.

Benín 1996, Praveké zvieratá ⊙ (6)	6,-
Bulharsko 1991, Dom. zvieratá ⊙ (4)	5,-
ČSR 1969, Umenie-A.Mucha ★ ★ (3)	malíarstvo, hudba, tanec
Dominica 1973, 25.výr. OSN ★ ★ (3)	4,-
Dominica 1975-76, Rôzne vianočné a biblické motívy ★ ★ (4)	5,-

Ponuka na september: OBÁLKY PRVÉHO DŇA (plus)

K našej septembrovej ponuke pridávame deväť slovenských obálok prvého dňa vydania (FDC), na ktorých sú navyše odtlačky príležitostných poštových pečiatok (ppp) tematicky sa viažúcich k námetu FDC, alebo sú poštu prepravené.

1/9 ■ FDC známky Štátny znak 3 Sk, dofr. zn. Štátny znak 8 Sk, ppp 1.1.1993 (červená), Expres, prichodzia pečiatka Košice 250,-

2/9 ■ FDC známky Alexander Dubček 8 Sk, ppp 20.5.1993, prepravené R 75,-

3/9 ■ FDC známky Bienále ilustrácií Bratislava 5 Sk, ppp BIB 10.9.1993 20,-

4/9 ■ FDC známky Rok vzniku Slovenského Červeného kríža 3+1 Sk, ppp Vianočná kvapka pre život 15.11.1993 Bratislava a Nitra 35,-

5/9 ■ FDC známky Vianoce 1993 2 Sk, ppp Veselé Vianoce 17.12.1993 Bratislava 20,-

6/9 ■ FDC známky Mohyla M.R.Štefánika Bradlo 16 Sk, zásielka podaná v Brezovej pod Bradlom k preprave E+R 100,-

7/9 ■ FDC známky ZOH Lillehammer 1994 2 Sk, ppp Odlet slovenskej olympijskej výpravy na ZOH 9.2.1994 (modrá) + ppp Prvá účasť SOV na ZOH 12.2.1994 Bratislava (čierna) 30,-

8/9 ■ FDC známky ZOH Lillehammer 1994 2 Sk, ppp Prvá účasť SOV na ZOH 12.2.1994 Bratislava (čierna) 30,-

9/9 ■ FDC známky Medzinárodný rok rodiny 1994 nominálnej hodnoty 3 Sk, ppp Medzinárodný deň rodín / BICFS 15.5.1994 Bratislava 20,-

Vážený pán
Hubert Dobál
Buzulucká 17
C40 01 KOŠICE

Pán
Viliam Kucera
Batučnska 48
821 06 BRATISLAVA

Expres
Doporučene

VÝSLEDKOVÁ LISTINA MALEJ LETNEJ (7.) PÍ SOMNEJ AUKCIE FIRMY ZBERATEĽ

(V prvom stĺpci je uvedené číslo aukčnej položky, v druhom dosiahnutá cena)

001	600,-	030	1500,-	057	3000,-	089	5000,-	121	1300,-
003	230,-	031	1400,-	061	1700,-	090	10000,-	123	900,-
005	160,-	034	140,-	069	13500,-	091	1000,-	126	650,-
006	240,-	035	3200,-	073	6000,-	095	6500,-	131	600,-
011	320,-	036	2800,-	074	(stiahnutá)	097	300,-	135	4800,-
018	550,-	037	6500,-	075	9800,-	100	750,-	137	1150,-
019	1700,-	040	2700,-	076	3800,-	101	750,-	138	240,-
020	1800,-	042	3200,-	077	9000,-	103	950,-	142	3200,-
021	1250,-	043	3800,-	083	760,-	108	550,-	143	1300,-
022	220,-	050	500,-	085	120,-	114	120,-	144	950,-
023	10500,-	051	420,-	086	5000,-	115	240,-	145	950,-
024	1400,-	052	100,-	087	6500,-	116	250,-	148	800,-
028	3600,-	053	200,-	088	5000,-	119	1800,-	150	2800,-

ZBERATEL'

Ф.В. Земсков
до востребования
468320 Байконур
Россия

РОССИЯ
СЛОВАКИЯ

ФРАНЦИЯ

**МЕЖДУНАРОДНОЕ
СОПРУДНИЧЕСТВО
В КОСМОСЕ**

СОЮЗ ТМ-29
КОСМОДРОМ БАЙКОНУР

G&G 796-750, ТОО «СК»

Владимир Крилумен
Заряду Урицкого, тунн. 2, д. 8
700000 Ташкент-14
Узбекистан

С.Ю. Васильева
до востребования
468320 Байконур
Россия

РОССИЯ
СЛОВАКИЯ

ФРАНЦИЯ

**МЕЖДУНАРОДНОЕ
СОПРУДНИЧЕСТВО
В КОСМОСЕ**

СОЮЗ ТМ-29
КОСМОДРОМ БАЙКОНУР

G&G 796-750, ТОО «СК»

Владимир Крилумен
Заряду Урицкого, тунн. 2, д. 8
700000 Ташкент
Узбекистан

■ Celistvosti s ruskou (obr. hore) a kazašskou (obr. dole) frankatúrou odoslané z Bajkonuru v deň štartu prvého slovenského kozmonauta - k príspevku s názvom SLOVENSKÝ KOZMONAUT

ZBERATEĽ

**Z PONUKY
FIRMY
ZBERATEĽ**

Jazdci, jazdecké športy a ušľachtilé plemená koní tvoria námet na 9-známkovom PL S. TOMÉ E PRÍNCIPE, ktorý ponúka firma Zberateľ vo svojej dnešnej ponuke.